

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugos-
lavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 240—
za pol leta . . . 120—
za četrt leta . . . 60—
za en mesec . . . 20—
Kazenskovalno celotno K 420—
Sobotna izdaja: za
celo leto . . . K 40—
za mesec . . . 10—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarila (50 mm
široka in 3 mm visoka ali sje
prostor)
za enkrat . . . po K 8—
poslana itd. . . po K 8—
Pri večjem naročilu popusti
Najmanjši oglas 50/50 mm K 10,
Izba za vsak dan izven
ponedeljka in dneva no praz-
nika ob 8. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kazepri se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. tel. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hrane
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglaš-
evalce, in češte 24.797, ogr. 23.511, dom.-hard. 7983.

Razprava o poslovniku. Poslovník sprejet. — Komunisti prisegli.

Beograd, 28. januarja. (Izv.) Današnje se-
jo konstituante je otvoril predsednik dr. Ribar
ob 9. uri 25 minut. Navzoči so bili zastopniki
zapriscenih skupin, kakor tudi po nekaj po-
slancev opozicionalnih strank. Komunistični
klub je bil polnoštevilno navzoč. Tajnik je pre-
bral zapisnik zadnje seje, ki je bil sprejet.
Poročilo verifikacijskega odbora se je vzela na
znanje.

Nato se je pričela razprava o izpremembi
poslovnika.

V imenu jugoslovanskega muslimanskega
kluba je dr. Spah ugotovil, da poslovnik v
glavnem ni nič izpremenjen, marveč je ostal
isti. Zato ne bo glasoval zanj. Predlaga, naj
se odredi 3 petinska večina za sprejem usta-
ve. Končno še enkrat odklanja poslovnik.

Milovan Lazarevič je v imenu re-
publikancev izjavil: Mi ne moremo sprejeti te-
ga reakcionarnega poslovnika, ki ga je pred-
ložila Vesničeva vlada. To je eden najbolj
reakcionarnih dokumentov, kar
sem jih v času nad 20 letnega delovanja v po-
litiki videl. S tem poslovnikom je izbacjena
polovica članov iz te hiše. Poslovnik je napad
na suvereniteto in pravo članov konstituante.
Tako postopanje ni v korist monarhije niti
vladarja. Vi ste onemogočili, da bi delovali v
tej hiši. Mi hočemo sporazum, da narod ne bo
opovražil te države, kakor je opovražil bivšo
Avstrijo in Turčijo.

Radikalec Ljuba Jovanović go-
vori v svojem imenu in ne v imenu radi-
kalnega kluba: Ta poslovnik ne daje po-
slancem tiste svobode, ki je potrebna. Do
izpremembe poslovnika je prišlo samo za-
to, da bi se vsem skupinam omogočilo de-
lovati v tej hiši. Sedanje izpremembe niso
zadovoljile tistih skupin, ki so zahtevale
izpremembo poslovnika. Preden se je rešil
ta poslovnik, bi se morali zediniti in sploš-
no sprejeti sporazum glede ustave. So
neki poslanci, ki niso prišli v
to hišo. Tega so krivi tudi tisti Hrvati,
ki z nezaupanjem gledajo sem. Niso o kri-
vi samo Hrvati, marveč tudi
Srbi, in sicer tisti del Srbov,
ki so radi malenkostnih osebnih
vprašanj ustvarili današ-
nji jez. Varate se, ako mislite, da se
more ta jez prekoračiti brez Srbov in Hr-
vatov, v tem slučaju brez Hrvatov. Ome-
niti hočem tudi nekaj o suverenitetu v kon-
stituantu. Vprašanje je, če imamo pravico
spreminjati obliko vladavine. Ne! S 1. de-
cembr 1918 je bila odrejena ta oblika.
S sprejemom regenta v Zagrebu je dan
dokument, ki je potrdil odločbo 1. decem-
bra 1918.

Po rapalski pogodbi pride Radić. Če
bi se volitve vršile prej, Radić ne bi dobil
50 mandatov. Nisem eden tistih, ki ne
priznavajo trpljenja in žrtv tistega dela
našega naroda, ki je živel pod tujim rob-
stvom. Radić je imel dovolj zaslug pri ru-
šitvi bivše Avstrije. Napačno je, če se vse

gleda in presoja s stališča poedinca, a ne
splošnosti.

Predsednik dr. Ribar opozarja go-
vornika, da sme govoriti samo 1 uro, ker
ne govori v imenu radikalnega kluba, mar-
več v svojem imenu.

Ljuba Jovanović konča: Mi mo-
ramo priti do sporazuma. Če ne pridemo
danes, pridemo jutri, če jutri ne, pa po-
jutrišnjem. Apeliram na vse za
sporazum. Konstituanta je kraj, kjer
se mora delati za splošnost.

Dusan Popović je v imenu zemlje-
radnikov izjavil, da njegov klub sprejema
poslovnik, četudi ni izpremenjen po željah
in predlogih zemljoradnikov.

Dr. Ninčić poda izjavo v imenu ra-
dikalnega kluba in predlaga, da se po-
slovnik sprejme, kakor ga je sprejel od-
bor; je pač plod današnjih razmer.

Etbin Kristan izjavlja, da se s
tem poslovnikom gazi suvereniteta kon-
stituante in protestira, da se vlada, čeprav
nimamo ustave, absolutistično.

Korkuč (musliman) poudarja tre-
zen in razborit glas (Jovanovića. Op. por.).
— Iz radikalnih vrst se čuje medkljic: Jo-
vanović ni govoril v imenu kluba! — Kor-
kuč: Vrzite ga iz kluba, ako se ne strin-
jate z njim! — Prišli smo semkaj, da po-
zabivši na preteklost, na temelju sporazu-
ma zgradimo novo državo. Naleteli pa
smo na iste ljudi iz bivšega narodnega
predstavnštva, z istim mišljenjem in z
isto pohlepnostjo po oblasti. Ko smo prišli sem, so na po-
nudili ministrske portfelje. Nismo prišli sem, da postanemo ministri,
marveč da delamo in gradimo.

Nato je bila ob pol dveh dopoldanska
seja zaključena.

Popoldanska seja se je pričela ob 4.
uri. V razpravi je govoril minister dr. Trif-
ković, ki je v svojem govoru najgrše na-
padal Hrvate in Slovence, katerim je oči-
tal, da so nevaležni. Srbi so jim šli po-
vsod na roko, tako da se je zgodilo, da so
imeli v centralnih uradih večino Hrvatje
in Slovenci, poleg tega pa še svoje pokra-
jinske vlade, katere Srbi nimajo. Splošno
se Trifkovićev govor smatra za izzivanje
Hrvatov in Slovencev.

Pri glasovanju je bil po-
slovnik sprejet. Zanj so glasovali
radikalci, demokrati in zemljorad-
niki. Ostale skupine so glasovale proti.

Po glasovanju so komunisti prisegli.
Pred zapisrejo je predsednik dr. Ribar
dal besedo zastopniku komunistov, ki je
rekel, da je konstituanta babilonski stolp,
nakar mu je dr. Ribar odvzel besedo. Na-
to je bila seja prekinjena. Ko se je seja
zopet nadaljevala, je poslanec Sima Mar-
ković v imenu komunistov izjavil, da
gredo v konstituanto in prisežejo, da mo-
rejo zasledovati delo vlade.

Prihodnja seja bo jutri dopoln: ob
10. uri.

Vprašanje sanacije Avstrije.

Znani francoski publicist Auguste
Gauvain piše, da nikakor ne gre, da bi
antantne velesile sanacijo avstrijskega go-
spodarstva izvedle tako, da bi plačevale
Avstriji periodično dan na dan v obliki
vsakokratnih posojil. Zavezniki ne mo-
rejo posojati denarja, ki ga sami nimajo.
Avstrija bi lahko živela, če bi se resno
lotila. Ona ima iste resurse, kakor jih
imajo druge države, nastale na podlagi
senžermenske pogodbe.

Priklopitev k Nemčiji bi ne pomogla
niti Avstriji niti Nemčiji. To je le sred-
stvo, s pomočjo katerih naj se od zavez-
nikov izsilijo koncesije. Ona zato ne pride

resno v poštev.

Ako že mislijo zavezniki avstrijske
finance sanirati, se ne smejo omejevati na
kontrolno, kako se ta posojila porabljajo,
marveč morajo ustvariti poseben organ, ki
bo nadzoroval sploh vse avstrijsko gospo-
darstvo v celoti. Ta organ mora biti ne-
odvisen od lokalnih faktorjev, zlasti od
dunajskih bank, ki špekulirajo na odziru
gospodarskega položaja Avstrije v ino-
zemstvu.

»Nujno je, da se organizira nadzorstvo
nad državo, ki izjavlja, da je nesposobna
upravljati sama sebe.«

prikazujejo slike iz ruske revolucije pred
nastopom Romanovih. Lenin je zbolel
vsled preobilice dela in naporov, zelo
kvarno pa so vplivali nanj tudi zadnji
ostri konflikti z voditeljem opozicije v ko-
munistični stranki, Buharinom.

Lenin duševno bolan?

Stockholmski dopisnik »Echo de Pa-
ris« poroča, da je Lenin duševno resno
obolel. Vsled popolnega razstrojstva živ-
čevja ima halucinacije, v katerih se mu

Univerzitetni profesor dr. Leonid Pitamic,
član jugoslovanske delegacije pri raz-
mejnitveni komisiji na severu:

Razmejitev na severu.

Delo razmejnitvene komisije za našo
severno mejo je bilo v naših listih opeto-
vano kritizirano. Razumljivo je, da zasle-
duje časopisje pazljivo to delo in popolno-
ma upravičeno je, da izreče o njem svojo
sodbo. Nikoli pa ni bila naša delegacija
pri razmejnitveni komisiji tako vehementno
napadena, kakor v članku mariborske
»Straže« z dne 24. januarja 1921, št. 9:
»Nesrečna meja na severu« (dopis iz sve-
činskega kota). Ni moja naloga braniti v se-
danjem momentu delegacijo. Hočem le
napram trditvam mariborske »Straže«, ki
se bavi s sektorjem od Sv. Duha do Mure,
ugotoviti nekoliko faktov, katere priobčiti
prosim ljubljansko časopisje. Dopisnik pravi,
da »so po večini slovenske občine Boč,
Gradišče, Klanci, Vrhovce, Pesnica, Star
potok, Špičnik, Bačane, Belič, Špiljska
Kresnica in Špilje, ki štejejo po ljudskem
štetju leta 1910 okoli 6000 Slovencev (v
resnici pa gotovo do 10.000), vržene v žre-
lo gladnemu nemškemu volku.« Pri čitanju
navedenega članka dobi človek utis, da je
bilo mogoče pridobiti vse te občine za nas
in da je poleg mirovne konference in gosp.
dr. Žerjava (?) — malomarnost naše de-
legacije pri razmejnitveni komisiji kriva, da
nismo vse te kraje dobili.

Najpreje je tu nekoliko spregovoriti
o kompetenci razmejnitvene komisije, ki
sme po tej St. Germański pogodbi revidi-
rati le nekatere sektorje po tej pogod-
bi določene meje in to le radi lokalnih go-
spodarskih interesov in v majhnem obse-
gu. Razmejitev onega sektorja, ki je pod-
laga za navedeni članek mariborske »Stra-
že«, sega po mirovni pogodbi od točke,
kjer seče razvodje med Sekavo in Dravo
administrativno granico med političnima
okrajema Maribor in Lipnica, do one toč-
ke, kjer sreča ta administrativna granica
Muro.

Skušali smo sicer pomakniti navedeno
začetno točko bolj proti severovzhodu, s
čim bi pridobili več terena, toda konferen-
ca poslanikov v Parizu je na tozadevno
vprašanje komisije odločila, da leži ta po
pogodbi odrejena točka geografično 200
metrov vzhodno od cerkve Sv. Duha. Iz
tega in iz kompetence komisije izhaja jas-
no, da večina od dopisnika mariborske
»Straže« navedenih občin za razmejitev
sploh ni mogla priti v poštev. Šlo je le za
administrativno granico od Sv. Duha do
Mure severovzhodno od št. Ilja. Mogli bi
bili prepustiti celokupni komisiji revizijo
te administrativne granice; komisija bi od-
ločila z večino glasov na podlagi izpovedb
obmejnega prebivalstva. Iz katerih razlo-
gov smo mi hoteli preprečiti to izpraševanje
prebivalstva, h kateremu bi komisija
štela tudi one številne ljudi, ki stanujejo v
Avstriji, ki pa imajo svoja posestva na na-
ši strani in na strani, ki je naša
ostala, to bode vsakemu poznalcu
razmer razumljivo. Zato smo se odločili za
direktna pogajanja z avstrijsko delegacijo,
ki so po dolgih razpravah dovedla do sle-
deče sporazumne ureditve: mi dobimo on-
stran administrativne meje južni del obči-
ne Vel. Boč in sicer okoli 640 hektar-
jev v Avstriji pa tostran administrativne
granice dele katastralnih občin Vrhovce,
Pesnica, Špičnik, Slatinski dol, Slatina, ter
nekoliko mejnih parcel na severnem delu
te meje, v s e s k u p a j o k o l i 540 h e k t a r-
e j e v. Po izjavah župnika, orožnika, fi-
nančne straže in uglednih Slovencev teh
občin je narodno posestno stanje v delih
ki so potom navedene kompozicije prešli
v Avstrijo, sledeče: 13z nemških (oz. nem-
čurških) posestnikov in 23 slovenskih po-
sestnikov; smola je pač bila, da so ravno
ti slovenski posestniki na periferiji ter da
so obkoljeni od Nemcev ali nemčurjev. Za-
kaj pa smo hoteli dobiti za te neizogibne
žrtve ravno južni del občine Vel. Boč, to
kaže vsakomur pogled na karto. Seveda ni
meja sijajna; z mirno vestjo pa lahko re-
čem, da smo dosegli vse to, kar je bilo pri
danih razmerah mogoče. Imeti moramo pri
našem delu vedno v vidu celo mejno črto
ter stremiti v prvi vrsti za tem, da dobimo

to, kar je iz državnih ozirov potrebno,
ter ako ni mogoče izhajati brez kompen-
zacij, dati kot kompenzacijo to, kar je iz
državnih ozirov mogoče, in kar najmanje
tangira našo narodno posest, četudi bi bili
pri tem interesi poedincev žrtvovani, kar
mi sami najbolj obžalujemo. Sicer pa ako
napravimo bilanco, dosega nismo izgubili
niti pedi zemlje od onega celokupnega
areala, ki ga nam daje mirovna pogodba.

G. dopisnik mariborske »Straže« pa
si ni zadostil napadati našo delegacijo,
temveč tudi osebno šefa te delegacije g.
generala Plivelića, posebno pa mene. Pravi:
»Tudi naša delegacija v razmejnitveni
komisiji je bila silno nesrečno izbrana. V
njej ni bilo elementa, ki bi z vehemenco in
z mirnostjo ob enem zavračal drzne nem-
ške zahteve. Obtožujemo tu pred vsem
dr. Pitamica, da je zelo, zelo površno izvr-
ševal svojo misijo. Sprejemal je rad razno-
vrstne šarže. Vse spoštovanje sicer pred
g. generalom Plivelićem, kot glavnim čla-
nom naše delegacije, a tudi ta gospod —
odkrito rečeno — ni bil posebno vnet za
rešitev prej imenovanih krajev... In po-
mislimo: Ne general Plivelić, ne g. dr. Pi-
tamic nista večča francoskega jezika. Zna-
čilno je, da je moral vodja nemške delega-
cije opetovano biti tolmač jugoslovanskim
delegatom napram Francozu, Angležu in
Japoncu... Belgrad, Belgrad! kako si iz-
biral, ko si odločeval, može, ki so soodlo-
čevali o naši osodi! Mi te obtožujemo!«

Ker more o kaki stvari soditi le oni,
ki o njej kaj razume, je možno sklepati,
kar se tiče g. dopisnika mariborske »Stra-
že«, le na dvojen način. Prvega sklepa ne
izrečem, ker mi to brani ujudnost. Pre-
ostaja le druga alternativa, da je g. dopis-
nik mariborske »Straže« velik diplomat,
sicer ne bi bil v stanu izreči tako uniču-
jočo sodbo o diplomatskih zmožnostih na-
še delegacije.

Pa tudi druga vsebina njegovega čla-
ka zna dovesti do te domneve. Ako je nam-
reč res, ker se tupašam sliši, da govorijo
diplomate resnico, potem diči gosp. dopis-
nika mariborske »Straže« ta diplomatska
lastnost v veliki meri. Inače ne bi mogel
trditi, da ni bil naš delegat gosp. general
Plivelić posebno vnet za rešitev onih kra-
jev, ki jih nismo dobili. Teško bi našli mo-
ža, ki bi se z večjo vnmemo in vestnostjo
boril za naše narodne interese in ki bi se
zaposlavljajoč svoje zdravje trudil za naše
meje. Ker se moje osebe tiče, moram pre-
pustiti presojo svojega delovanja šefu naše
delegacije. Omenim le mimogrede, da sem
se udeležil in se udeležujem kot pravni
ekspert in tolmač za francoski jezik vseh
sej komisije in da sem predstavil oziroma
sestavil v francoskem jeziku vse naše do-
pise na komisijo in ekspozicije, ki so šli na
konferenco poslanikov v Pariz.

Glede trditve gosp. dopisnika, da sem
»rad sprejemal raznovrstne šarže« je zna-
no, da je moj poklic profesura na univerzi
v Ljubljani in da se za druga mesta nikoli
nisem trgal. Opetovano in že dolgo pred
početkom razmejnitve sem bil izrecno na-
prošen, da sodelujem pri razmejnitveni ko-
misiji. Poverjenišvo za notranje zadeve
sem bil prevzel na prošnjo in pritisk iz
Ljubljane in iz Beograda. Predsedništvo
deželne vlade mi je bilo telegrafično po-
verjeno, ne da mi me bil prej kdo vprašal.
Kako »rad« sem sprejel te »šarže«, spri-
čuje dejstvo, da sem v zadnjih dveh mese-
cih že dvakrat demisioniral, da pa žalibog
moja demisija še vedno ni sprejeta.

Se ena lastnost predestinira gospoda
dopisnika mariborske »Straže« za diplo-
mata, in to je znanje francoskega jezika.
Moram namreč domnevati, da zna dobro
francoski, sicer ne bi mogel soditi s tako
zavidanja vredno sigurnostjo o mojem ne-
znanju tega jezika. Ker izreče sodbo, da
nisem več tega jezika, ga mora obvladati
vsekakor boljše kakor ona komisija fran-
coskih profesorjev v Parizu, pred katero
sem položil izpit iz tega jezika in ki mi je
izdala spričevalo sposobnosti za poučeva-
nje francoščine. Dotični diplom je gosp.
dopisniku mariborske »Straže«, ako ga
želi vpogledati, na razpolago na mojem
stanovanju v Ljubljani, Resljeva cesta 30,
I. nadstropje.

Vendar pa je možna še ena podlaga
za trditev gosp. dopisnika mariborske

»Straže«. Ni namreč pri njegovi komplicirani duševnosti izključeno, da mi očita neznanje francoščine vsled tega, ker obcujem privatno z angleškim članom in ob enem predsednikom komisije, — v angleškem jeziku. Ne more biti torej »značilno«, kakor trdi gosp. dopisnik, »da je moral vodja nemške delegacije opetovano biti tolmač jugoslovanskim delegatom napram Francozu, Angležu itd., temveč ta trditev je značilna za gosp. dopisnika!

Zelo hvaležen bi bil anonimnemu gospodu dopisniku mariborske »Straže«, ako bi mi naznanil svoje ime in bivališče, da zamoremo ministrstvu predlagati, naj ga zaradi nenavadnih kvalitiet njegovega značaja in uma imenuje namesto mene v razmejitveno komisijo. Rad se vsak trenotek umaknem modremu možu in odličnemu rodoljubu.

Bavil sem se mogoče več s člankom »Straže«, nego je bilo vredno. Nisem to storil radi svoje osebe. Pač pa radi naše javnosti in v to svrhu, da se vendar enkrat neha tako brezvestno beganje našega ljudstva, končno tudi radi tega, ker si dajo komisariji velesil v komisiji prestaviti vse članke naših časopisov, ki se tičejo razmejitve. Kakšno sodbo o resnosti našega časopisja in o naši kulturi sploh si morajo napraviti, ko čitajo take očitne nerresnice!

Če pa misli gospod dopisnik mariborske »Straže« — čigar srce bo, kakor pravi na koncu svojega članka, vedno napolnjeno z velikim srdom nad »krivci«, da sem predstojajoče pisal radi svoje osebe, naj skuša ohladiti svojo sedaj mogoče podvojeno jezo s tem, da me smatra za ono žival, o kateri pravi francoski izrek, ki mu je gotovo znan:

Cet animal est très méchant
Quand on l'attaque il se défend.

(Za vsak slučaj prestavljeno: Ta žival je zelo huda; brani se, kadar je napadena.)

Tedenski pregled.

Notranjepolitični položaj.

Vladne stranke so v odboru za izpremembo poslovnika odločile, da ostane prisega za konstituantno neizpremenjena. Ako zavzame to stališče tudi večina v zbornici, potem je to vprašanje rešeno. Klubi, ki zahtevajo drugo obliko prisige, ki bili v tem slučaju preglašovani; odpade pa potem zanje odpor proti prisigi, ker bi potem poslovnik in stara oblika prisige ne bila več absolutistični diktat vlade, ampak sklep konstituantne. Zadnje dni je stopil v ospredje jugoslovanski klub z akcijo, da se spravi notranjepolitični voz v tek. V to svrhu naj bi služil za podlago Protičev ustavni načrt, ki bi mogel zediniti za delo znatno močnejši blok, nego je sedanjí demokratsko-radikalni, ki stoji na stališču centralističnega vladnega ustavnega načrta. Za sedaj ima jugoslovanski klub na svoji strani muslimane in Narodni klub, toda kakor se poroča, je tudi večji del radikalnih in del demokratskih poslancev zelo naklonjen misli, da se ustava ne sme skleniti brez Hrvatov in Slovencev in je voljan sprejeti Protičev načrt kot temelj za pogajanja. Protič sam je v javnosti demantiral vse vesti, kakor da bi bil svoje stališče nasproti prisigi in ustavi le količjak izpremenil; nasprotno je danes bolj nego kdaj prej prepričan, da je na pravem potu. Svoje stališče je pojasnil tudi v radikalnem klubu. Dejstvo je, da je našel dr. Korošec, ko se je 27. t. m. oglašil pri Pašiču, mnogo več voljnosti nego ob predzadnjem obisku. Pašič je obljubil dr. Korošču, da bo predložil njegovo misel v razpravo tako vladí kakor radikalnemu klubu. Korošec je imel pogovor tudi s Protičem. Ker stoji sedanja vlada na skrajno slabih nogah — saj niti še ni mogla izpolniti vseh ministrskih stolic in bi v konstituenti imela v najboljšem slučaju le par negotovih glasov večine — ni izključeno, da Koroščeva akcija uspe. Zagriženi demokratski centralisti, ki se zbirajo okoli Pribečeviča, napenjajo seveda vse sile, da ostanje na krmlu in izsilijo centralistično ustavo. V tem se odlikujejo zlasti slovenski »samostojni« poslanci, ki so že izjavili, da se bodo z vsemi silami borili proti Koroščevim avtonomističnim prizadevanjem in glasovali za centralistično ustavo. — Radičeva stranka je sklenila, da bo nadaljevala svojo sedanjo politiko in ne pojde v Belgrad. Zadnji čas so prišla na dan neka pisma, ki kažejo, da je imela ta stranka zveze s pobeglimi frankovci, ki rujejo v inozemstvu proti naši državi. — Za novega finančnega ministra je imenovan vseučiliški profesor dr. Kosta Kumanudi (demokrat).

Konstituenta.

Vlada je pristala na to, da se o poslovniku v konstituenti vrši debata. — Dne 25. t. m. se je vršila seja načelnikov tistih klubov, ki so prisegli. Sklenili so, da se volitve ustavnega odbora, ki bi se imela vršiti v konstituenti 28. t. m., odgodi, dokler se ne sprejme poslovnik. — V verifikacijski odbor je bil namesto Protiča, ki je odložil svoje mesto, izvoljen poslanec Tunič. Član jugoslovanskega kluba — Demokratski klub je vložil predlog, da se izvoli zakonodajni odbor 24 članov, kateremu naj bi vlada v času, dokler bo konstituenta zaposlena z ustavo, predlagala v sklepanje potrebne časne zakone. O tem predlogu bo sklepal ministrski svet.

Jugoslovanski klub

je vložil proti zaključku razmejitvene komisije, s katerim je določila na severni meji Stajerski za nas neugodne meje, na vlado odločen protest in zahteval revizijo dotičnega sklepa. — Poslanec Sušnik in Nemanjič sta predložila pisмени predlog za zgradbo železniških prog Brežice—Novo mesto in Straža—Vinica—Brod. — V svoji seji dne 27. t. m. je jugoslov. klub sklenil, da bo v konstituenti nastopil za uvedbo dveh zbornic: politične in gospodarske.

Zunanja politika.

Kljub dementijem italijanske vlade prihaja na dan, da se je Italija v resnici lotila nasproti naši državi politike izsiljevanja. Stavila je glasom italijanskih listov naši vladi nove dalekosežne zahteve glede demilitarizacije naše jadranske obale, posebno Boko Kotorske. Naša vlada je te zahteve odbila. Dejstvo je, da se izmenjava ratifikacije rapalske pogodbe še ni izvršila in da se italijanskim četam nič ne mudi z izpraznitvijo zase-

denih krajev, ki po gornji pogodbi pripadejo nam. — Meseca aprila se sestane mednarodna komisija za razmejitev med državo SHS, Italijo in Albanijo. — V Belgrad so došli avstrijski delegati, da vodijo pogajanja zaradi ureditve vprašanja o sekvestrih. Prva razprava je bila brezuspešna, ker avstrijski delegati niso imeli polnomočnih pooblastil.

Konferenca vrhovnega sveta se je 24. t. m. sešla v Parizu. Glavni točki sta bili razorožitev Nemčije in pomoč Avstriji. Posvetovanja pa ravno v teh dveh točkah niso dovedla do nikakega sklepa. Po francoskem mnenju dolguje Nemčija zaveznikom za obnovo 212 milijard zlatih mark z obrestmi; od tega naj dobi Francija 110 milijard. — Konferenca je priznala samostojnost Estonije; isto se prizna Latviji, čim se uredi vprašanje Vilne, ter Georgiji. Prihodnja konferenca vrhovnega sveta se vrši v Londonu dne 21. februarja t. l. Razpravljala bo v prvi vrsti o turškem vprašanju. — Grška vlada demantira vesti o porazu grških čet v Mali Aziji in pravi, da so nasprotno Grki premagali turške nacionaliste. — Francoski ministrski predsednik Briand je v svojem nastopnem govoru naglasil, da bo njegova vlada nasproti Nemčiji in Rusiji nadaljevala dosedanjio politiko in gojila nasproti zaveznikom iste pristrane odnose. V notranji politiki bo podpirala delavski razred, a zatirala prevratna prizadevanja. Število vojske se bo znižalo in uvedla krajša službena doba. V upravi se bo izvršila decentralizacija in omogočil tako razmah lokalne iniciative. — V Italiji se je zopet raznel boj med fašisti in socialisti ter se po vseh večjih mestih vrše krvavi izgredi. Giolittijeva vlada je dala po posebni komisiji izdelati zakon o kontroli delavstva na obrati, ki ga predloži parlamentu. — Novi predsednik Združenih držav Harding je izjavil, da vlada rada imenuje stalnega diplomatskega zastopnika pri sv. stolici, ako želé to katoličani. — Španska vlada je podala ostavko; sestavo nove vlade je kralj znova poveril Datu.

Dnevne novice.

Križ francoske častne legije izročil 30. t. m. general Franchet d'Esperey mestu Belgradu v priznanje za junaško brambo v svetovni vojni. — V Belgradu so aretirali večje število komunističnih agitatorjev, med njimi več ruskih begunciev ter odpelancev moskovskih boljševikov. — Jugoslovanski listi v zasedenem ozemlju so prepovedani. Kakor se sliši, so pa prepovedani slovenski in hrvatski avtonomistični listi tudi v naši lastni državi — v armadi. — Vozne cene na železnicah je znatno znižalo prometno ministrstvo, vselakor zaenkrat samo na srbskih železnicah. — Belgrajska vlada je vsem finančnim delegatom v osvobojenih pokrajinah dodelila »pomočnike«, ki imajo nalogo, da nadzorujejo deželne finančne uprave. Seveda so ti pomočniki sami uradniki iz bivše srbske kraljevine. Za pomočnika finančnega delegata v Ljubljani je bil imenovan g. Peter Milojković, ki je 25. t. m. nastopil službo. — Po zadnjih imenovanjih ima demokratska stranka v Sloveniji 15 okrajnih šolskih nadzornikov, SLS pa samo 3. Demokrati že vedo, zakaj ljubijo centralizem.

Slovenski odbor u Kočevju.

Klerikalci so sklenili pred volitvami v ustavotvorno skupščino s Kočevarji pakt in jim obljubili, da ne bo noben Kočevar premeščen. Kočevarji so se pakta tudi držali in res volili klerikalce. Vzpričo zveze klerikalcev z Nemci je vsako sodelovanje s klerikalci, torej tudi v »Slovenskem odboru« nemogoče, ker imajo klerikalci napram Nemcem vezane roke. Zastopnik JDS je vsled tega odklonil nadaljnjo sodelovanje, vsled česar je »Slovenski odbor« razpadel. — To vest je prinesel med dnevnimi vestmi »Slov. Narod« v štev. 8, stran 3 z dne 12. jan. t. l., potem »Jutro«, štev. 10, stran 2, istega dne. Prinesla je to vest tudi še »Domovina« štev. 2, str. 5 (Novosti), dne 14. januarja, seveda v slogu tega lista prikriveno. — Na našo stranko so zmetali že toliko neresnic in laži, da je kar čudno, da nam sploh še kdo kaj verjame. A javnost se prepriča pogosto prav sama o istinitosti takih napadov, naj se prepriča tudi o teh noticah, ki jih je skuhal naš dični notar dr. Vilko Maurer. — »Klerikalci« v Kočevju niso sklenili s Kočevarji nobenega pakta, nimajo z njimi nobene zveze niti vezanih rok napra mNemcem! To velja tako o krajevnem odboru SLS kakor tudi o vodstvu SLS, katero edino bi bilo upravičeno, sklepati kak tak veljaven pakt; niti krajevni odbor niti vodstvo bi ne potrdilo takega pakta, ako bi se kak član drznil na svojo roko skleniti ga, niti ni nobeden teh dveh strankinih organov odgovoren za to, ako je kak pristajal na lastno pest kaj obljubljal ali ponujal. Trditve demokratov so vse od kraja do konca izmišljene. Vodstvu SLS so se Kočevarji res opetovano približevali s podobnimi nameni, a to je pa vedno odgovorilo: mi smo v resnici demokratska stranka, ki si je zapisala pravičnost na svoj prapor; in Kočevarje ne bomo zatirali pa tudi ne favorizirali, ampak pravični jim bomo, samo dobri državljani naj bodo! — Tako tudi noben strankin organ ni obljubil, da ne bo noben Kočevar premeščen; vemo pa, da je tajništvo SLS vestno in lojalno respektiralo tozadeven sklep »Slovenskega odbora, ki se je glasil popolnoma nasprotno. — Kočevarji se torej pakta niso držali, ker ga ni bilo, in niso volili klerikalcev; največ 30 glasov Kočevarjev je dobila lista SLS vsega včer, vsi drugi so bili oddani »samostojni« skupki demokratskega četa. To je gola resnica, vse drugo je izrodek bujne liberalne fantazije, in kdor bo še v prihodnje ponavljal trditve o paktu itd., ta je lažnik. In g. dr. Maurer, Vi veste čisto resnico v tej zadevi; ali ostanete pri trditvah »Sl. Naroda«, »Domovine« in »Jutra«?

V razjasnitev cele zadeve še par opazk. Znani pisec ali oče tistih vesti v liberalnih listih bi rad omadeževal narodno čast SLS. — No, v tem oziru je LSS čista, dočim naj se JDS je spomni tistega umazanega pakta z Nemci v bivši kraljevini. — SLS je poslušala

in zahtevala, da so se Kočevarji izrekli mirali iz volilnih imenikov za ustavotvorno skupščino, isto je storila tudi NSS, a vaših 24 liberalcev (toliko je dobila JDS v Kočevju glasov), se je hudovalo nad tem našim postopanjem! Pa hočejo ti ljudje nas zasramovati? Naenkrat počí glas: Kočevarji smejo voliti! Kdo jim je to preskrbel? Samostojna. Izdala je veliko število letakov v nemškem jeziku z naslovom »Bauer wach' auf«. Tam stoji: »Wir geben ihm Anweisungen und bemühen uns ernstlich, um Euch, unseren Standesgenossen, das Wahlrecht zu erwirken. Und wir erwirkten es!« In to, da je Samostojna dobila — seveda prepozno — Kočevarjem volilno pravico, ta letak še parkrat ponavlja. Zveza liberalcev s samostojneži je pa vendar dovolj očitna stvar, tako očitna, da niti g. dr. Maurer ne bo liberalcev opral očitka, ki ga meče na SLS. Pred svojim pragom pomelajte! Da, da! Če ima tak dični mogočni steber dveh tucatov kočevskih liberalcev v svoji notarski pisarni brez vsacega zadostnega vzroka zaposlenega Nemca, potem naj bo JDS kar tiho! Saj, če spoznate to za potrebno, bodi, a potem se ne zgražajte nad SLS radi narodnega škandala, ki ga ni zagrešila, a ste ga zagrešili v resnici Vi, in Vaš tovariš odvetnik g. dr. Rajh, ki im* tudi še vedno nemškega koncipijenta, pa ta gospod je moder in molči, dočim se Vi umetno in s patosom — zgražate. Bržčas je zastopnik JDS t. j. dr. Maurer razbil »Slovenski odbor« radi tega, ker je eden naših pristavev pri predzadnji odborovi seji zahteval uprav v takih važnih vprašanjih največje doslednosti in odločnosti, to pa vam seveda ni moglo prijati. Pravim, dr. Maurer je razbil »Slovenski odbor«, in ni sam razpadel. 16. decembra l. l. je podal tako malo duhovito, pa tako zelo žaljivo izjavo, da smo se kar spogledovali, kaj to pomeni ter smo takoj vedeli: razbiti hoče. In najbolj zanimivo je to: tisti kar ni nič govoril o stvareh, katere je potem dal poslati v liste, ni nič govoril o kakem paktu. Se pač ni upal, ker bi ga bili prijeli za besedo ter mu s pismi, ki so bila 10 korakov daleč na razpolago, dokazali neistinitost takih trditvev. Tega se je gosp. dr. Maurer zbal in v svoji tolikokrat drugim odrečeni iskrenosti raje pri seji nekaj govoril, potem pa v liste pisal, kar je hotel. — »Slov odbor« je bil zelo potreben ter je osobito v znani komunistični nevarnosti veliko dobrega storil, tega nihče ne bo utajil. In vedno se je vestno držal programa: spomnim le na odločni nastop enega njegovih članov proti načelniku, kateremu so -- spet demokratski listi seveda — očitali neko narodno nedoslednost, pa je sijajno dokazal korektnost svojega ravnanja. Takí pošteni energični in dosledni ljudje so bili v odboru! — Po indiskreciji nekega urada so se tekom mesecev izvedela imena članov. Najmanjši odij je nosil g. dr. Maurer, pa se je najprej zbal, češ, k meni nič več ne prihajajo kočevske stranke, in zato razbil Slov. odbor s tem, da je v pozí užaljena nevhvaležnost odklonil nadaljnjo sodelovanje. »Hudobnik« ljudje pravijo, da je JDS zato užaljena, ker je tukajšnji konzum sklenil z denarnimi zavodi naše stranke gospodarsko podjetje, pri katerem seveda ni prostora za upravne svetnike od JDS. Od tod vse bolečine, zato vpijejo na stranko: pakt ima! Ko bi mi merili narodno poštenost JDS po gospodarskih vezeh, bi ne bila že danja ne več — slovenska, narodna. — Sicer se pa čutilo naši liberalci sedaj zmagovite gospodarje in rešitelje države, pa ni treba nobene zveze s temi klerikavzarji. Kadar pa bodo spet ti na vladi, boste pa tako prepričevalno govorili o potrebi skupnega nastopa in vzajemnega sodelovanja za sveto narodno stvar. No, če bomo položili blagor kočevskih Slovencev v roke dveh tucatov liberalcev, potem pa raji danes skočimo v Rinžo, da jutri ne bo treba. — Toliko javnosti v pojasnilo, da bo vedela prav ceniti in soditi naše razmere.

Prosveta.

pr Glasbena Matica. Koncertno občinstvo še enkrat opozarjamo, da se koncert z dne 24. januarja t. l. v ponedeljek, 31. januarja, ob pol osmi uri zvečer ob znižanih cenah ponovi. Vzpored bo nekoliko okrajšan, tako da se bodo posetniki koncerta lahko še udeležili umetniške noči v Narodnem domu.

pr Koncert »Glasbene Matice« dne 24. t. m. Pod besedo »zbor Glasbene Matice« smo si skoro nujno predstavljali Hubada, zakaj kar sedanjí rod pomni, ga je on vodil (s kratkim presledkom, recimo dr. Čerinovim interregnom), on ga je stopnjema dvignil na višino, da je smelo in s častjo nastopal izven mej ožje domovine in to med občinstvom, ki nam je bilo kulturno nasprotno. Hubad je pevsko umetnost kot tako pravzaprav prvi med nami sistematično gojil in vzgojil sebi vzoren zbor, hkrati pa vzgajal posredno in neposredno in s silo svojega delovanja in vestnostjo uka vodil, malo da ne rečem, vse, ki so pri nas imeli nalogo slovensko pesem javnosti tolmáčiti. Toda delo, ki je važnejše in nujnejše, ga je primoralo, da je položil taktirko iz rok pred odbor z zahtevo po novem koncertnem voditelju. G. Niku Štritofu je poverjena naloga nadaljevanja in stremjenja za čim večjo uspešnostjo pevske umetnosti, če naj ostane zbor to, kar je bil: prvi zbor Slo-

venije, morda Jugoslavije. Štritof se je ta večer izkazal kot jako temperamentnega, glasbeno linijo na široko pojmujočega voditelja, ki je s svojim zborom užgal. Pri prvih dveh pesmih smo se še bali za uspeh, zakaj bili sta peti negotovo, z raztrgano linijo; le tu in tam je zasijal gorak žarek in nas mehko pobožal, da smo zaslutili: za temi mahedravimi oblaki je le skrita toplota: nekaj lepo pripravljenih poudarkov, nekaj zanosnih pogonov kvšku. Pri četrti pesmi so se oblaki pretrgali, petje je postalo voljno, gladko, v celoti dobro vezano, poudarki v celoti dobro pripravljene in izveždene gladko razvezane. Konkencma je prijezdnil veseli »Zeleni Jurij« in jo prikobacal nagajivi »Medved z medom« in smo bili mnjenja, da je bil lepi lavorjev venec za nastop upravičen. Lajovic je to pot krenil na nova pota, ki jim določuje smernice narodna pesem s svojim melodičnim in ritmičnim bogastvom. Občinstvo je glasno in burno odobravalo ta mojstrov novi korak. Res, da so to otroške pesmi, ki jih je oblekel v glasbo, toda pojmoval jih je kot pojmuje lep, naiven umotvor zrel mož; to dvojno nujno možnost pojmovanja »Cicibana« je literarna kritika iz vsega početka poudarjala. Lajovic je tu v svečni pesmi ubral ista pota kot jih zadnje čase pogosto hodi Premrl v cerkveni: postajata namreč, rekel bi, vedno bolj slovenska, vedno bliže sta narodni pesmi i po ritmiki i po melodiki in po jasnosti in izbrani preprostosti izražanja, ki pa ni v ničem v kvar globokosti. — Ženski zbor nas je razveselil s tremi ljubkimi A d a m i č e v i m i skladbami, ki se poslušajo kot narodne; zlasti lepi in učinkoviti so bili »Dudeldajčki« navzlic mali spotiki ob ponavljanju, ki so jo pa dokaj srečno, komaj opazno preskočili. — Pavčičeva »Ženica« je mehka, nežna, kot Pavčič sploh, vse je jasno in umljivo; škerja načeva glasba hodi vsa druga pota, sanjav je, tudi mehak, ljubi sočne barve, včasih nekoliko boleče, pa ima tudi ognja v sebi, da se močno razgreje. Nov je bil poročevavcu Ravnik; to so popolnoma svoja pota. Silno pester je, njegove harmonije je sama barva. Skladbe so na poročevalca nenavadno učinkovale po enotnosti občutja, po čisto neobičajni zamisli spremljanja, vanj polaga vsjo težo glasbenega čustvovanja. Posebno smo poslušniki pri tretji pesmi: Prišla si..., kjer tvori spremljanje nepopisno pestro ozadje, goriko, migetajoče, v mavričnih barvah se prelivajoče, kot ocean valujoče, tako da nastane kot pri impresionističnih slikah živa simfonija barv, petje pa je le potencirana deklamacija ne v prvi vrsti petje kot tako, t. j. melodija sama zaradi sebe. To je steza vzporedna s Kogojevjo, le da morebiti hodi Kogoj po nevarnejših strminah ob še globljih in bolj vratolomnih prepadih, toda daleč nista vsaksebi, dasi hodi vsak izmed njiju strogo ločeno samosvojo pot. Ravnik se je poleg tega izkazal nenavadno dobrega pianista-spremljevalca. Ne spominjam se, da bi bil v Ljubljani kdaj slišal boljšeja, pa bi mi šla zelo trda, če bi moral imenovati enakega: niti enega tona bi si ne mogel drugačnega želeti.

Gdč. pl. Thierryjeva, ki je pela samospeve, ima nenavadno obsežen glas, v vseh legah polnega, širokega, z odločno dramatičnim značajem, ki jo posebno usposablja za resnobne, globoke stvari; najlepši je, kadar izraža elegična čustva. Tak je po naravi. Ker pa te naravne vrline in lastnosti vse streme v eno stran, je pevka v veliki nevarnosti, da ne postane preveč enostranska, zlasti ker se nam zdi, da njen glas, ki je že po naravi nenavadno temen, vsled nekoliko preobilnega patosa, ki se mu udaja, vedno bolj potemnjuje; temni vokali postajajo vsled teh patetičnih teženj mestoma kar grozeče mračni, svetli so pa tudi vsi globoko pomočeni v temo. To so za pevko, ki ima odlične dramatične lastnosti brez dvoma nevarnosti, da bi se jim bilo treba ogniti. Pevka in spremljevalec sta dobila vsak lep šopek.

Proházkova: Moravska narodna je mestoma donela globoko kot orgle; pri tej se je kot pri vsem zborovskem petju, zlasti pri ženskah, čutilo, da zboru groze neutemeljene cezure za poudarki bodisi da je besede konec ali ne, in zlasti iz teh, recimo, nerazvezanih poudarkov potekajoči trdo odbiti konci. Juvaneč je v Slovenski zemlji nanzal že davno priljubljenih cvetk.

Sklep: Koncert je bil vreden slavne preteklosti Glasbene Matice, po svojem bogatem sporedu in točnem, splošno jako dobrem zborovskem petju glasnik lepe bodočnosti.

F. K.

pr 2. številka ilustriranega lista »Plamen« je izšla. Prinaša zelo bogato izbiro slik, deloma krajepisnih iz primorskega ozemlja, ki je trpelo pod vojno, deloma aktualnih portretov, kakor sliki blagopokojnega narodnega staroste notarja Luke Svetca, sliko pisatelja Kraigherja in prizore iz njegove »Skoljke« in druge slike iz našega kulturnega življenja. Vsebinsa druge številke je nastopna: I. Zorec: Zmote in konec gospodične Pavle (nadaljevanje), Milan Klemenčič: Marijono, gledališče z več slikami, Ulva: Tolovaji (pesem), Pe-

terlin-Potruška: Pustocvetki (pesem), I. Š. Orel: Pasti in zanke (kriminalni roman — nadaljevanje), Zuckovskij-Pogačnik: Starč-kovo slovo (pesem), Zgodovinsko pomembni protest proti rapalski pogodbi, dr. Otokar Rybář: Prinos k zgodovini sarajevskega atentata, Fran Pogačnik: Memerto, I. Suchy: Črtice iz francoske revolucije, dr. Vek. Fornazarič: »Jugoslovanska Matice« in druge raznoterosti. — Tudi ta šte-

vilka je bila poslana raznim osebam na ogled. Tretja številka bo dostavljena le naročnikom, ki so poravnali naročnino. Novi naročniki dobijo na željo vse že izišle številke. Naroča se ali direktno pri izdajatelju uredniku Jos. Prunk - Ljubljana, Grubarjevo nabrežje 14/II ali na naslov začasne uprave: Kongresni trg 19. Četrletna naročnina 36 K, polletna 72 K, celoletna 140 K.

Ekspeze češkega zunanjega ministra.

Češki minister za zunanje posle dr. Beneš je imel v seji poslanske zbornice dne 27. t. m. daljši ekspeze, v katerem je razložil stališče Českoslovaške napram drugim državam. Českoslovaška želi z vsemi državami prijateljske odnose. Minister rad potuje v Rim, ker Italija v vseh vprašanih zavzema paralelno stališče, kar prihaja do izraza v češkoslovaški zvezni pogodbi z Jugoslavijo in sporazumu z Rumunijo. Dr. Beneš se odločno izjavi proti združitvi Avstrije z Nemčijo, česar ne dovoljuje mednarodni položaj. Avstrijsko vprašanje ni le problem srednje Evrope, marveč svetovni problem. Na sestanku državnikov v Portorose se bo rešilo vprašanje bodočega razmerja do Avstrije in Mažarske. Mažarska mora prenehati s svojo nezmiselnimi propagando v Angliji, Ameriki in Franciji. Povrnitev bivšega cesarja Karla bi bila za sosedne države Mažarske casus belli. Po sklepu konference velepo-

slanikov z dne 2. februarja 1920 je izključen vsak povratak dinastije Habsburgovcev v kakršnikoli obliki ali osebi in na kakršenkoli prestol v Evropi. Glede Poljske izjavlja, da je z rešitvijo tešinskega vprašanja rešeno medsebojno razmerje. Poljska ne sme biti ogrožena in obe državi sta druga na drugo navezani. Loči ju samo češko-slovaško razmerje do Rusije in odnosi med Poljsko in Mažarsko. Českoslovaška se ne bo vmešavala v notranjo rusko politiko, isto pa zahteva od Rusije z ozirom na Českoslovaško. »Podlaga za naše razmerje do Jugoslavije,« je dejal dr. Beneš, »stvarita zvezna pogodba ter sporazum z Rumunijo, kratkoma politika male entente. Med nami in Jugoslavijo ni niti enega vprašanja, kjer bi zastopali nasprotno interese.« Morda bo kaj kmalu prišlo do sporazuma med Poljsko in Rumunijo in potem med Poljsko in Českoslovaško.

Politične novice.

+ Nervozni demokratje. Demokrasko časopisje zadnja dva dneva kaže rrečejšo nervoznost demokratov. Zato tako hudo napadajo »klerikalce« in »klerikalne« poslane. To nervoznost razjasnjuje »Pravda« od 28. t. m., ki poroča o predlogu dr. Korošca za sporazum na podlagi Protičevega načrta in izraža v tem poročilu ta-le svoj strah: »G. Korošec v stvari s to akcijo ustvarja blok opozicije, a ne kompromisa z vlado, ker se na podlagi načrta g. Protiča ni mogoče razgovarjati.«

+ Kaj smo? »Srbija« je listič, ki izhaja v Mitrovici in ki izmed vseh pokrajinskih časopisov najenergičnejše zastopa in odobrava današnjo demokrasko-radikalno taktiko. V svoji zadnji številki prinaša sledeče debelo tiskane vrstice: »Srbija je sebi natovorila nepotreben balast, ki ga ni dobro poznala. Mi pa, ki že skozi desetletja živimo v teh krajih, ga dobro poznamo in dvomimo, da je mogoče iskreno ujedinitje. Skoro se mora pokazati, če se spleča, da ta balast še nadalje nosimo, ali da se ga čim preje otresemo itd.« Tako modrujejo zastopniki centralizma. Pa še ti bodo vsaj v Sremu kmalu utihnili, kajti velesrbska »Srbija« vsa ogorčena, poroča, da bo prenehala izhajati, ker se ljudstvo tako malo zanima za to »edino pravo politiko«.

Primorske novice.

Komunistični puč v Trstu. Ker se je italijanska socialistična stranka na kongresu v Livornu razklala in se je manjšina skrajnih komunistov organizirala posebi, so se seveda tudi primorski socialisti razcepili. Večina jih je v Primorju skrajnih komunistov, ki so na kongresu v Livornu dali skrajni levici celih 1000 glasov. V sredo zvečer je večja grupa komunistov v Trstu vdrla v uredništvo socialdemokraskega dnevnika »Lavoratore« in se polastila tako uredništva kakor tiskarne. Namestnik glavnega urednika Passigli, dr. Gardenghi, je proti temu protestiral, češ list je last Socialistične zveze Venecije Julije, ta pa se mora smatrati kot del italijanske socialistične stranke, ki je v Livornu dobila veliko večino nasproti skrajnim. Tudi stavci so se izjavili zoper nasilno eksproprijacijo in v znak protesta ne delajo. Vodje skrajnih so v Trstu Tuntar, Gasivoda in Calligoris. Nemirov ni bilo.

Priprave za aneksijo v Trstu so velike. Na slavnost so povabljeni Giolitti, vojvoda Aosta, mnogi generali in tudi slovenski in hrvaški župani Venecije Julije. Na slovenski Grmadi se prižge velik kres. Tudi mesto bo razsvetljeno.

Štrajk državnih uslužbencev zoper preti Trstu, ker vlada ni izpolnila svojih obljub. Začeli so telegrafski uradniki, ki od 26. t. m. naprej izvajajo pasivno rezistenco s tem, da ne delajo več čez uro.

Belo in rdeče gvardejci med šolarji. V sredo je med šolarji šole v ulici Giuseppe Mazzini v Trstu izbruhnil velik spor. Socialistična mladina je zahtevala, da se fašistovski mladci iz šole odstranijo. Prišlo je do pretepa, ki se je na ponovil na ulici. Morali so intervenirati celo karabinjeri s komisarjem na čelu. Bila je razbita šipa na neki trgovini...

Za poveljnika primorskega armadnega kora je imenovan generalajtnant Carlo Sanna.

Oče ubil sina. V mirnem štandreu pri Gorici je 60letni Jožef Pavletič ubil z gorjačo svojega 31 letnega sina K.

bi taki ljudje imeli odločevati v Prekmurju. O »pionosnem« delovanju nekaterih slovenskih, v Prekmurje došlih naprednih učiteljih se pa piše posebno poglavje.

p Prekmurske ceste so podobne blatnemu morju. Mi res ne moremo razumeti, kaj dela v Murski Soboti gradbeni urad. Ali se v Prekmurju res vse sme zapostavljati in še celo ceste, ki so namenjene javnemu prometu?

Dnevne novice.

— Novoletni pastirski list ljubljanskega knezoškofa se peča napreje z agitacijo svobodomiselnosti zoper Cerkev in potem razlega razmerje, ki mora vladati med Cerkvijo in državo. Obširno obrazloži nato družabne dolžnosti kapitala, obsoja njega prekomerno nakopičenje v rokah nekaterikov in se peča s potrebo podružabljenja podjelij kakor tudi socialno-stanovskega postavljanja. V tem oziru je letošnji novoletni pastirski list naravnost krščanski socialni program bodočnosti. Knezoškof poudarja v sledečem svetost zakona, neobhodnost verskonravstvenega pouka v šoli in obsoja Cerkvijo nasprotno časopisje. Mnogo se peča zlasti s komunizmom, kjer opozarja na samovoljnost birokratičnega aparata v boljševiški državi. Končno pastirski list omenja koristno delovanje nabožnih društev, orlovske organizacije in misijonov, ki so bili zelo obiskani, kar je znak, da ljudstvo živo čuti potrebo verske poglobitve.

— Umrl je včeraj na svojem domu v Postojni po dolgem bolehanju g. Alojzij Čuk, strojni stavec Jugoslovanske tiskarne, star 34 let. Pokojni je bil blagega značaja in pri vseh tvariših zelo priljubljen. Pogreb bo v nedeljo. Blag mu spomin!

— Zimski semester 1290/21 na ljubljanskem vseučilišču. V letošnjem zimskem semestru je na ljubljanskem vseučilišču bilo rednih slušateljev 1025, izrednih 43, med tem ženskih rednih 30 in izrednih 13, med rednih, 20 izrednih, skupaj 174 (ženskih 12 šateljic, in sicer: na filozofski fakulteti 154 red., 13 izred.), na juridični 364 rednih, 17 izrednih, skupaj 381 (ženskih 5 rednih), na medicinski 96 rednih, 2 izredna (med njimi 10 rednih ženskih slušateljic), na tehniški 314 rednih, 4 izredni, skupaj 318 (med njimi 3 redne ženske slušateljice), na teološki 97 rednih.

— Šmarino pri Litiji. V nedeljo 30. t. m. zj. ob sedmih bo v Društvenem domu shod, kjer se bo poročalo o delovanju poslancev SLS v Belgradu. — Pop. isti dan ponovi o poltreh kat. izobr. društvo igra »Mlini pod zemljjo«.

— Iz Tržiča. »Naprejek« z dne 8. januarja t. l. je prinesel dolgovzen odgovor na dopis v »Slovenec« z dne 31. decembra 1920. Da ste Vi, g. dopisnik »Naprejek«, v dokazovanju revni, veliko bolj, kot smo pričakovali, o tem Vam hočemo podati nekaj dokazov kot stvarni odgovor na Vaš nestvaren dopis. — Najprej pripomnimo, da stavka: »Podpisal jo je na ponovno predloženje...« — ki je sedaj v »Naprejek« zapisan, v dotični ovadbi ni! Sedaj pa k stvari! »Naprejek« pravi: »Kaj pa bi morali potem reči mi, ki trpimo nečuvne hujskarije proti vsemu, kar ne trobi v klerikalni rog i v cerkvi i v šolah!« Dopisniku povemo, da nimamo v Trziču dosedaj še nobenih klerikalnih rogov niti v cerkvi niti v šoli, na katere bi morali verniki in otroci trobiti. Glede hujskanja v cerkvi zahtevamo jasne dokaze: kaj, kdo in s katerimi besedami se je hujskalo v cerkvi? Dalje piše »Naprejek«: »Kaj naj bi rekli starši dotičnih otrok, katere šikanira učiteljstvo i kaplan zaradi neklerikalnega mišljenja?« Vi torej govorite tudi pri otrocih ljudske šole o neklerikalnem mišljenju? Lepa reč! Na to Vašo obdolžitev glede šikaniranja otrok neklerikalnega mišljenja Vam damo tale odgovor: Dne 9. aprila 1920 je prišla od »Sokola« v Trziču na ljudsko šolo podobna pritožba o šikaniranju šolskega naraščaja od strani klerikalnega učiteljstva in zlasti od obeh katehetov Žužka in Milaveca. To pritožbo, podpisano od Jos. Pebarca in Jos. Klofutarja ml., so poslali od »Sokola« tudi »Sokol-skemu Savezu SHS« v Ljubljano! In čudo, glejte, kaj se zgodi: Čez kakih 10 dni je prejelo društvo »Sokol« odgovor, v katerem se odločno obsoja vse obdolžitve, ker so se izkazale kot neresnične! Ta protest je podpisalo vse učiteljstvo ljudske šole, tudi g. učitelj Držaj, takratni načelnik »Sokola« in neki drugi g. učitelj, takratni odbornik »Sokola«. To je naš prvi odgovor na Vašo obdolžitev! Drugi je pa ta-le: Lansko leto, dne 4. junija je pisal Vam znani sodrug Jan Brejla iz Pristave neko pismo, ki je za izgubilo znak tajnosti, v katerem dolži kateheta Milaveca, da on v šoli njegove otroke šikanira, sovraži in prezira, da v šoli politizira itd. To ovadbo je poslal na višji šolski svet in od tam na kn. šk. ordinariat, vsled česar je prišlo do disciplinarne preiskave! Tej ovadbi se je skazal silno naklonjenega tudi g. dopisnik omenjenega članka v »Naprejek«. G. Brejla je grozil, da bo s svojo družino izstopil iz katol. Cerkve, da izroči vso zadevo tudi Českoslovaškemu konzulatu v Ljubljani itd. Za vse te kerake je dela! odgovornega kateheta Milaveca Pa zopet taka smola v taboru »neklerikalnih« elementov: »Naprejek« z dne 15. avg. 1920, štev. 186 (str. 4), je prinesel preklie, podpisan od Jan

Brejla, v katerem je tudi ta-le važen odstavek: »Zlasti obžalujem obdolžitve, da g. katehet v šoli svoje otroke šikanira in sovraži ali da v šoli sploh knj. politizira. Zato mi je, da sem se vsled napačnih informacij dal k temu zapeljati!« G. dopisnik v »Naprejek«, ali je mogoče dobiti bolj jasnih dokazov, ki uničujejo vašo obdolžitev? Dalje pišete, da je krivica kulturnega boja v Trziču iskati v župnišču ali v kaplaniji! Tudi glede te obdolžitve zahtevamo jasne dokazov z imeni in dokazanimi dejstvi, ker sicer boš, g. dopisnik, ki nam nisto baš tako neznani, prejeli zaslužen naslov obrekovalec. Dalje pišete: »V dokaz slabega vpliva verskih organizacij na šolsko mladino bi navedli nešteto dokazov, posebno v Trziču.« G. dopisnik, priliko imate, da si nekaj kron zaslužite! Če namreč dokažete z imeni in dokaz. dejstvi, le za enega fanta mešč. šole, ki je član Mar. družbe, da je odrekel baš tedaj, ko bi moral v šoli najbolj prospevati, kot trdite v svoji znani ovadbi, in sicer zato, ker je v Marijini družbi, potem plača dopisnik tega članka 200 kron za invalide tržiške občine; kakor hitro mu to dokažete, Vam je na razpolago pri uredništvu »Slovenca« njegovo polno ime. Na dan z vseni dokazi, na dan z imeni onih otrok, ki so v Marijini družbi, pa so javno na ulici svoje roditelje opsovali in prekleli! Na dan z dokazi iz novomeškega samostana, če kaj veste, če ne natolcujete!

— 20dinarski bankovci. Ljudje z dežele kar trumoma hodijo v Ljubljano zamenjati 20dinarske bankovce. Narodno banko oblega vsaki dan na stotine ljudi. V splošno pomirjenje naj služi dejstvo, da je pri nas ponarejenih bankovcev zelo malo, kajti med 1000 bankovci se najde k večjemu en falzifikat. Doslej so ugotovili okoli 50 ponarejenih bankovcev. Bankovci se bodo zamenjavali še ves mesec februar pri podružnicah Narodne banke, pri centrali Narodne banke v Belgradu pa do 30. aprila. Umestno bi bilo, da bi se zamenjava bankovcev poverila tudi drugim bankam in davčnim uradom po deželi. Pot v Ljubljano je v današnjih razmerah zelo draga.

— Predpust na srednjih šolah. Prejeli smo sledeči dopis: Dosedaj smo mislili, da preti edina nevarnost naši mladini v šoli le po Pribičevičevih kulturnobojnih naredbah. Bolj opasna pa, kot so Pribičevičeve navedbe, ki jih naše ljudstvo ne bo nikoli priznalo, so faktične razmere, ki vladajo na nekaterih srednješolskih zavodih. Ne samo, da nov disciplinarni red dopušča dijaku svobodo, ki more biti njemu le v kvar, ne, s sodelovanjem profesorjev se prirejajo plesi srednješolcev, ki trajajo pozno v noč. Za danes naštejemo sledeča dejstva: Na ljubljanskem ženskem učiteljskem se uče gojenke med telovadno uro plesati. Kako je na drugih zavodih, momentano še ne vemo. Vemo le, da je danes v mladini strašno veliko »plesnega« duha, za katerega je najbrž tudi šola odgovorna. — Di-jaski a b s t i n e n č i krožek na ljubljanskem moškem učiteljskem priredi akademijo s telovadbo in drugim. Po akademiji ples, ki traja do 11. ure zvečer. Ta abstinenci krožek stoji pod vodstvom profsorskega zbora. Če bi vprašali, katera točka akademije je bila sprejeta z največjim oduševljenjem, bi zvedeli, da je bil to ples. O protialkoholnem delu menda ne bo nihče govoril, kot ni nihče o njem govoril na akademiji. Sledečji navajamo še tretji in najžalostnejši slučaj. Pozorišče: Narodni dom v Ljubljani. Čas: Noč od 27. na 28. januarja 1921. Učiteljski imajo plesni venček. Ob šestih zjutraj je prireditve koncert. Duševno in telesno razbiti zapuščajo plesalci Narodni dom. Za spanje ni več časa. Ob osmih je treba biti v šoli, drugače so ure neopravičene. In res ob osmih skoro nihče ne manjka. Pa kakšen prizor je to. Profesor zdeha. Učenci si šepetajo o tem, kako je plesal in koliko je spil. Del učencev spi itd. Pravi ponedeljek, saj veste kakšen. — Pozivamo merodajne faktorje, da nemudoma napravijo konec tem vsakemu pedagoškemu načelu se rogajočim razmeram.

— Slavni čestni okrajni odbor novomeški kje si? Ali spiš? Ali čuješ? Vzdrani se že enkrat in preglej polomljena rebra v tvoje področje spadajoče ceste v smeri od Novega mesta proti št. Petru. Če ti ni za cesto samo in za uboge ljudi, ki se po njej že par let vajo, naj ti bo vsaj za opravičene opazke, ki padajo na Tvoj naslov. Svetujemo načelniku, da skliče odborovo sejo z edino točko na sporedu: »Razgovor o česti od Novega mesta proti št. Petru.« Kot poseben užitek po seji pa naj privoščijo g. načelnik celokupnemu odboru izlet na vožnj proti Beli cerkvi...

— Kamniška železnica. Iz Kamnika vozijo trije vlaki: eden zjutraj ob petih, eden ob dvanajstih in eden popoldne ob štirih. Kdor hoče v Ljubljani pri uradih kaj opraviti, mora iti s prvim vlakom. To pa vsakemu ni mogoče, ker ima zjutraj pri gospod. veliko dela. Ali bi ne bilo mogoče, da bi dragi vlak odhajal iz Kamnika pred deseto uro popoldne, kakor prejinja leta? Ker so pisarne v Ljubljani odprte nekatere do dveh popoldne, bi bilo ljudstvu s to spremembo zelo ustreženo; tudi železniških uslužbencev bi to pač ne obtežilo posebno. Zato prosimo, naj blagovoli železniška direkcija upoštevati nujno željo potujočega občinstva.

Prekmurje.

p Pozabljena občina v Prekmurju. Bednja se imenuje majhen kraj v Prekmurju blizu treh Bistric. Ima 25 hiš s ca 160 prebivalci. Nekdaj za časa mažarske vlade je ta kraj spadal pod upravo v Čakovce, ker namen mažarske vlade je bil vsepovsod, nemadžarske narodnosti kolikor najbolj mogoče šikanirati. Za časa, ko je jugoslovanska vojska zasedla Medjimurje, a Prekmurje pa je ostalo pod Mažarsko, so jugoslovanske oblasti v Čakovcu ta mali kraj črtale iz seznamov, odnosno v nove sezname ga sploh sprejele niso, ker geografično leži čez Muro in je bil takrat vsled demarkacijske linije itak na Ogrskem. Po zasedbi Prekmurja pa so se ti prebivalci Bednje zopet začeli obračati na vse mogoče oblasti, da se jih naj vendar konečnoveljavno prideli pod upravo Prekmurja, ker v Prekmurju itak žive, so Slovenci po jeziku in plemenu, ter njih otroci zahajajo leta in leta že v prekmurske šole. Rešitve do danes kljub vsem mogočim komisijam ni nikake. Ljudje so že zbegani, ker se boje, da bodo morali potem, ko se jih bo tirjalo za davke, plačati velike kance vsote, ko danes ne davni urad v Čakovcu, kakor tudi oni v Lendavi n.č. sprejeti nobenih plačil. Ravno tako ne najdejo nikjer zaslonbe in zaštite. Pri zadnjem velikem zboru v Dolnji Lendavi se je občinski poglavar te občine oglašil k besedi, ter zaprosil, da se naj vladi v Ljubljani sporoči, da ako »nima vremena« da bi rešila to zadevo, naj vsaj pošlje tej mali občini kakega predsednika, da si narode svojo republiko.

p »Prekmurski Glasnik« je, kakor smo že poročali, nehal izhajati. Nadomestoval ga bo »Glas Svobode«, katerega bo urejeval znani lendavski Globočnik, ki bo imel za to dovolj časa.

p Šolski svet za Prekmurje je trn v peti nekemu naprednemu učitelju, kateri se v »Jutru« že v nekaj številkah zaletuje v to korporacijo. Razumemo, da temu naprednemu učitelju ne ugaja korporacija, v kateri se kliče na odgovornost koga za njegova, z njegovo službo ne strinjajoča se dejanja. O delovanju sveta je ta gospod navedel take laži, da mu bo dal primeren odgovor v prihodnjih številkah prekmurski list »Novinec«. Zalostno, ako

— Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani ima sejo delegatov v ponedeljek, dne 31. t. m., ob 2. uri popoldne v posebni sobi hotela »Slon«. Razen drugih velevažnih stanovskih zadev se bode razpravljalo o novi stanovanjski naredbi, povišanju stanarin in o raznih predlogih v odpravo stanovanjske bede. Vsako društvo hišnih posestnikov naj k seji pošlje več ali vsaj enega odbornika, iz mest in večjih krajev, kjer društva še ne obstoje, pa naj hišni posestniki sami določijo in odpošljejo svojega zastopnika. Radi ureditve naših obupnih razmer in spopolnitve organizacije je polna udeležba neobhodno potrebna. Predsedstvo. (k)

— Sledeči rezervni častniki se pozivljajo, da prijavijo takoj svoje sedanje bivališče Mariborski puk. okr. komandi: Rez. peš. potporučnik Franc Kalin, rojen leta 1897., pristojen v Trst, dijak, služil pri bivšem tržaškem pešpolku; rez. peš. potporučnik Josip Gosak, Jurija, rojen leta 1882, v Žičah, okraj Konjice, pristojen v Pobrežju pri Mariboru, učitelj; rez. peš. potporučnik Franjo Greif, Antona, rojen leta 1891, v Stražgornjicah, okraj Ptuj, trg. akademik; rez. peš. potporučnik Rudolf Ocko, Alojza, rojen leta 1897, v Mariboru, pristojen v Sv. Marjeto, okraj Krško, visokošolec; rez. peš. potporučnik Vojteh Knop, Ivana, rojen leta 1897, v Ormožu, okraj Ptuj, pristojen v Maribor, absolvent realke, in rez. peš. potporučnik Milan Megla, Franca, rojen leta 1898, v Svetinjah, okraj Ptuj, pristojen v Podgorcah, okraj Ptuj, absolvent učiteljskega. — Istočasno se naprošajo vse osebe, katerim bi bilo sedanje bivališče zgoraj imenovanih rez. častnikov znano, da sporočijo isto čimprej Mariborski pukovski komandi v Mariboru.

— Sin zaklal svojega očeta. V vasi Pudo pri Starem trgu se je dne 24. t. m. proti večeru izvršil grozen uboj. Sin je z žepnim nožem zaklal svojega lastnega očeta. Janez Baraga je vdovec, star 75 let in ima lepo premoženje. Omenjenega dne proti večeru je prišel njegov sin France Baraga pijan domov in je s silo hotel napreči konje, da popelje svoje tovariše v druge vasi. Oče in sestra sta mu branila. Sin pa je razjarjen sunil očeta v trebušno stran. Oče se sprva za sunek ni čisto nič zmenil in je izpred hleva odšel mirno v hišo. Tu je šele začutil grozne bolečine na mestu, kamor ga je bil sunil sin. V sobi je videl, da ima prezezan trebuh in da mu leze črvo ven. Poklicali so daljnega zdravnika. Po groznih bolečinah je šele drugi dan umrl. Sina so orožniki prijeli in izročili sodišču. — Isti večer je pa v bližnjem Babnem polju na cesti proti Prezidu sunil kmetski fant Jožef Klimpf na vozu sedečega 63 letnega Franceta Lipovca z nožem dvakrat v vrat, misleč, da je njegov ljubavni tekmelec. Lipovec se bori s smrtjo.

— Napad. Posestnico Ivano Kunst iz Tacna je v Vidovčah neznanec napadel in jo pobil s kolom. Kunstova je težko poškodovana.

— Ustanovitev jugoslovanskega »Oceanografskega instituta za znanstveno in praktično preiskovanje morja« na obali našega Jadrana. V nadaljevanju svojega dosedanjega delovanja pri preiskovanju Jadranskega morja je sklicala »Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu« strokovno anketo, ki je danes 21. in 22. januarja t. l. v akademski palači v Zagrebu izdelala temelj za delo oživetja jugoslovanskega »Oceanografskega instituta« kot državne znanstveno praktične institucije. Anketo je predsedoval prof. Mohorovičič, a za zapisnikarja je bil prof. Hadži. Anketa je sklenila, da je nujno potrebno, da se »Oceanografski institut«, ki bo služil enako čistemu znanstvu, kakor tudi praksi, čimprej ustanovi. Za izvedbo tega sklepa se ima brigati izvršilni odbor. Predseduje mu prof. Mohorovičič, a tajnik mu je prof. Hadži. Dalje je anketa sklenila, da se zaprosi od ministrstva prosvete in potem njega tudi druga zainteresirana ministrstva (poljedelstva in voda, promet ter vojne mornarice) gotov letni kredit, deloma za pokritje dovolj znanih potreb za predhodne posle, večinoma pa za zgradbo in ureditev zavoda. Za obširne predhodne študije, zlasti za določitev mesta, najpripravnjega za zgradbo stalne postaje, je potreben premičen laboratorij. V to svrhu se je sklenilo, da se poskuša dobiti potom naše gospodarske komisije pri predstojajočih pogajanjih od italijanske vlade bivšo avstro-ogrsko vojno ladjo »Najada«, ki ga je že bivša Avstrija preuredila za znanstveno preiskovalno ladjo. Ta ladja bi mogla nato služiti tudi kot stalna oceanografska preiskovalna ladja. Končno se je sklenilo, da se pozove patriotična javnost, da s prostovoljnimi prispevki olajša izvedbo velikega in za nas ne samo znanstveno prosvetno in gospodarsko, nego tudi politično zelo važnega načrta. Prispevke bo sprejemala »Jugoslovanska akademija za znanost in umetnost v Zagrebu«.

— Konjaške pristojbine. Do preklica velja za vse ozemlje v področju deželne vlade za Slovenijo nastopna začasna tarifa

o konjaških pristojbinah: Plačati je treba: I. a) za to, da se velika žival (konj, govedo) dene iz kože, 30 K; b) da se zagrebe, 30 K; c) da se raztelesi, če raztelesitev zahteva stranka, ali če se izvrši uradno, 30 K. II. Za opravila, naštetá pod točko I., je plačati: ako se izvrše pri malih živalih (žrebetih, goveji živini pod enim letom, ovčah, kozah, prašičih, psih), p o l o v i c o pristojbin, navedenih pod točko I. III. Razen tega je plačati konjaču za prevoz mrhovine kot odškodnino (za tja in nazaj): a) za pot do 5 km 20 K, b) za pot od 6 km do 10 km 36 K, c) za pot od 11 km do 15 km 48 K, d) za pot od 16 km do 20 km 60 K, e) za pot od 21 km do 30 km 72 K, f) za pot nad 30 km 80 K. IV. Če pa se zakoplje mrhovina na občinskem mrhovišču, če je torej ni treba prevažati na mrhovišče v konjašnici, ali če je tak prevoz nedopusten iz veterinarsko-policijskih ozirov, gre konjaču le polovica teh pristojbin za pot. V. Koliko teh pristojbin mora stranka celotno ali deloma nadomestiti s tem, da mrhovino prepusti konjaču, je prepuščeno medsebojnemu sporazumu med konjačem in stranko. VI. Če konjač po uradnem naročilu zaradi zatiranja pasje stekline lovi proste, nezavarovane pse, veljajo te-le pristojbine: a) za pokončatev vsakega psa, ki ga konjač ujame, ali ki mu ga odda kdo iz drugih vzrokov zato, da ga pokonča, 10 K; b) dnevna za konjača 30 K, za konjaškega pomočnika 20 K; c) kot odškodnina za pot polovice onih pristojbin, ki so določene pod točko III. VII. Občinam se daje na izvoljo, ali konjača odškodujejo po pričujoči tarifi ali pa se z njim dogovore za letno plačo.

— Kateri bivših ruskih ujetnikov vé kaj povedati o Avgustu Kokalj, ki je služil pri 27. polku in bil vjet 16. januarja 1915; bival je v guberniji Pensa; zadnjič je pisal 17. avgusta 1917. Odgovori na Franceta Kokalj, Zagorica, pošta Litija.

Ljubljanske novice.

Ij K. T. D. Seja načelstva danes popoldne ob štirih.

Ij Telovadni odsek Orel in Orliški kroček Ljubljana — Sv. Jakob prireditel v veliki dvorani Uniona v nedeljo 30. t. m. ob 8. uri zvečer telovadni večer s sledečim sporedom: Člani: 1. Proste vaje za l. 1921. — 2. Članice: Proste vaje za leto 1921. — 3. Člani: Odsekove vaje za l. 1921. — 4. Članice: Krožkovne vaje za l. 1921. — 5. Člani: Orodna telovadba. — 6. Člani: Skupina. — 7. Zaključna skupina članov in članic. — 8. Rokoborba. — Prireditve se vrši pri pogrnjenih mizah. Sodeluje celotna salezijanska godba. Za zabavo bo dobro preskrbljeno.

Ij Dobrodelno prireditve v korist ubogim priredi Elizabetna konferenca v Mostah pri Ljubljani. Vrši se v tamkajšnjem Ljudskem domu pri pogrnjenih mizah z nad vse zanimivim sporedom. Začetek ob pol 6. zvečer. Vsi, ki si želijo poštene zabave, udeležite se prireditve v korist dobri stvari!

Ij »Pri Hrastovih«. V sredo dne 2. februarja t. l. se vrši ob pol 8. zvečer na Ljudskem odru premijera izvirne slovenske novitete, Ksaver Meškove ljudske drame v treh dejanjih: »Pri Hrastovih«. Opozarjamo vse na to novost. Vstopnice se dobe v predprodaji v prodajalni Nove založbe na Kongresnem trgu in v trafiki g. Modic v Kopitarjevi ulici.

Ij Marijonele gledališče predstavlja v nedeljo 30. t. m. ob 3. in pol 6. popoldne: petdejsko bajko »Snežulčica« in enodejsko burko »Gašperček slikar«.

Ij Produktivna zadruža čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom, da je prodajalna vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer odprta ter se tudi na drobno prodaja. Opozarjamo na redni občni zbor, ki se vrši dne 20. februarja 1921. Na novo se sprejemajo člani tudi pri prodajalcu Hrenova ulica 4. (k)

Ij Ljubljanska policija brez zaporov. Ker se število zločincev grozno množi, so zaporji ljubljanske deželne sodnije vsi prenapolnjeni in je zato uprava sodišča odpovedala ljubljanskemu policijskemu ravnateljstvu zapore, katere ima policijsko ravnateljstvo najete v justični palači. Policijsko ravnateljstvo namerava zato skupno z osrednjim uradom proti verižništvu, tihotapstvu in navijanju cen razširiti sedanje svoje poslopje tako, da se bodo zgradili zaporji in se pridobili tudi prostori za policijske urade, ker so sedanji uradni prostori pretesni in so uradniki in uslužbenci kakor slanki natlačeni.

Ij Stanovanjski urad dobi lastno poslopje. Stanovanjski urad v Ljubljani je prvotno posloval na policijskem ravnateljstvu, odkoder se je moral izseliti v Licej, da je napravil prostor verižniškemu uradu. Ker se je v ljubljanskem občinskem svetu večkrat grajalo, da je zasegel stanovanjski urad del Liceja, je stanovanjski urad pričel graditi enonadstropno uradno poslopje ob Dunajski cesti na svetu južne železnice.

Ij Napačna dijakinja in tatca po poklicu je leta 1901 v Mostanah rojena Marija Otrin, ki je prišla šele pred osmimi meseci iz ječe, v kateri je sedela eno leto,

ker je kradla. Ječa mlade Otrinove ni popeljala, prišla je iz nje kot velika zločinka. V tej kratki dobi je, deloma s kolesom, prepotovala celo Slovenijo: v Ljubljani, Mariboru in v Prevaljah je imela svoje glavne postojanke, za spremembo je šla tudi večkrat čez demarkacijsko črto v Logatec. Predstavljala se je navadno z napačnim imenom in povsod je kradla, kamorkoli je prišla. Prijeli so jo 21. januarja v Ljubljani. Če tudi so jo v Ljubljani na policiji poznali, je g. okrajnemu nadzorniku Habetu tajila, da se ne piše Otrin, marveč Marija Ogrinc, toda končno je le povedala, da je res Otrinova. Priznala je tudi, da je ukradla Angeli Brenc v št. Vidu zlatnine v vrednosti 15.000 kron. Kot dijakinja Jermina Lašič se je predstavila rodbini g. dr. Stuhca v Ptuj in prosila stanovanja, katero so ji tudi obljubili, toda pri Stuhcovih je bivala le nekaj ur in je medtem, ko so šli Stuhcovi v vinograd, pokradla precej stvari in se odpeljala v Maribor s kolesom. Na vesti pa ima »dijakinja« iz visoke šole ječ še celo vrsto večjih in manjših tatvin.

Ij P. Z. »Ljubljana«. Pevska vaja za moški zbor drevi ob osmih, za mešani zbor jutri ob 11. uri.

Ij Kupčija z boljševiskimi rublji v Ljubljani. Nedavno je prodal France Malovrh iz Šmarja značilcu čevljev Vincencu Škerjancu za 80 K boljševiski ruski bankovec nominalne vrednosti 25 rubljev rekoč, da je to italijanski lirski bankovec, katerega ne more zamenjati, ker so banke zaprte. Malovrh je ponujal tudi Petru Maroltu en 25 rubeljski bankovec, češ, da so to laške lire vredne 150 kron, on mu jih pa proda za 125 kron. Škerjanc je ovidil Pri Malovrhu so našli na policiji še ruske bankovce: enega za 10.000, enega za 500 in dva po 25 boljševiskih rubljev. Malovrh je povedal na policiji, da mu je dal boljševiske bankovce neki iz Rusije došli ujetnik z naročilom, naj mu jih v kaki banki zamenja.

Ij Lastniki kočij in avtomobilov se opozarjajo, da poteče z dnem 31. t. m. rok za prijavo vozil pri mestnem magistratu. Zakasnele prijave se kaznujejo z globo do 2000 K, event. do 100 dni zapore.

Katoliški vestnik.

c Sv. Frančišek in žena bo naslov predavanju, ki je priredi »Društvo Sv. Bonaventure franciškanskih bogoslovcev« v nedeljo ob pol 6. uri zvečer v knjižnični dvorani Jugoslovanske tiskarne. Predava pisatelj Fr. S. Finžgar.

Vestnik S. K. S. Z.

* Slov. katol. izobraževalno društvo v Nazarjih priredi dne 6. februarja, t. l. na pustno nedeljo igro »V Ljubljano jo dajmo« s srečolovom.

Orlovski vestnik.

Sestanek Ljubljanskih Orlov in Orlic se vrši v nedeljo dne 30. jan. t. l. točno ob 10. uri dop. v Ljudskem domu (mala dvorana). Udeležite se točno in v obilnem številu tega važnega sestanka! Udeležba je obvezna. Govorilo se bo o zelo važnem predmetu. — Odbor Ljubljan. okrožja.

Dijaški vestnik.

d Naročnikom »Zore-Luči«! Razposlali smo tretjo in četrto številko »Zore-Luči«. Kdor še ni poravnal naročnine, je prejel položnico. Uljudno prosimo, da se p. n. naročniki iste nemudoma poslužijo, sicer se jim naslednja številka ne bo več doposlala. — Dijaki in dijaške organizacije, ki niso poravnale naročnine, ne dobe tretje in četrte številke toliko časa, dokler naročnine ne poravnajo. — Opozarjamo že danes, da izide v kratkem tudi peta številka dijaškega glasila, v boljši opremi, posvečena velikemu dr. Mahnič u. — Uprava.

Najnovejša poročila.

DR. KOROŠČEV PREDLOG V PRE-TRESU.

Belgrad, 28. jan. (Izv.) Včeraj je ministrski svet razpravljal o predlogu dr. Korošča, dr. Drinkovića in dr. Hrasnice, da se kot podlaga za sporazum sprejme Protičev ustavni načrt. O tej stvari sta razpravljala tudi demokrati in radikalni klub.

OBRISI MOČNEGA OPOZICIONALNEGA KLUBA.

Belgrad, 28. jan. (Izv.) Na današnji seji konstituante so se že jasno videli obrisi močnega opozicijskega bloka, katerega so začeli tvoriti Jugoslovanski, Narodni in muslimanski klub. Te tri skupine so se odločile voditi najodločnejši boj za svoja izrazita načela.

SENZACIONELNI GOVOR LJUBE JOVANOVIČA.

Belgrad, 28. jan. (Izv.) Na današnji seji konstituante je imel poslanec Ljuba Jova-

novič odločen govor, katerega je vsa zbornica spremljala z velikim zanimanjem. Govoril je v svojem in ne v imenu radikalnega kluba. Najstrožje je kritiziral metodo demokratskega režima. Rekel je: »Naša država bo samo takrat krepka, kadar bodo zadovoljna vsa plemena.« Jovanovičev govor se v političnih krogih splošno komentira.

DVAMESEČNO DELO USTAVNEGA ODBORA.

Belgrad, 28. januarja. (Izvirno.) Načrt ustave bo, kakor se v političnih krogih sodi, ustavni odbor predelal in ga izročil konstituenti začetkom aprila.

SEJE KONSTITUANTE.

LDU Belgrad, 28. jan. (ZNU) Med delom ustavnega odbora bi se seje konstituante ne vršile razen od časa do časa radi interpelacij. Ves čas pa bi izvoljeni odbori vršili svoje delo.

PROTIČEVA FORMULA PRISEGE.

LDU Belgrad, 28. jan. (ZNU) V svoji brošuri o prisegi navaja Stojan Protič dva načina prisege, izmed katerih bi se prvi glasil: Jaz prisegam edinemu Bogu in vsemu, kar mi je po zakonu najsvetejše in na tem svetu najmileje, da hočem pri svoji duši in svojem znanju imeti neprestano pred očmi splošno dobro naroda in edinstvo države.

PAŠIČEVA BOLEZEN.

LDU Belgrad, 28. jan. (ZNU) Nocojšnjo noč je prestal Pašič zelo slabo ter se je govorilo, da se mu je poslabšalo njegovo zdravstveno stanje. Medtem so se danes dopoldne razširili glasovi, da se počuti bolje.

RADIČ IN SLOVENSKI KMETIJE.

LDU Zagreb, 28. januarja. (ZNU) »Večer« poroča iz Belgrada, da je Radičev govor o slovenskih kmetih, o katerih je Radič je izjavil, da jih hoče organizirati, izzval zelo neugoden vtis v Jugoslovanskem klubu. Kakor poroča navedeni list, bodo poslanci Jugoslovanskega kluba v kratkem odpotovali v svoje kraje, da vplivajo proti Radičevi akciji.

RADIČEVSKI MANDATI BODO RAZVELJAVLJENI?

LDU Zagreb, 28. januarja. (ZNU) »Jutarnji list« poroča iz Belgrada, da se v tamšnjih političnih krogih govori, da bodo razveljavljeni mandati Radičeve stranke in razpisane nove volitve v slučaju, da poslanci Radičeve stranke ne prisežejo. Na ta način bi Radičeva stranka izgubila gotovo število mandatov, kar bi seveda oslabilo njen politični položaj.

PARIŠKA KONFERENCA.

LDU Pariz, 28. jan. (DunKU) Konferenca vrhovnega sveta, ki bi se imela končati danes, se bo najbrže nadaljevala še nekaj dni. Ker se dnevni red vedno izpreminja, še vedno ni gotovo, katerega dne je pričakovati zaključka v avstrijskem vprašanju.

BORZA.

LDU Zagreb, 28. januarja. Devize: Berlin 259—262, Italija 530—532, Italija ček 525—527, London 515—550, New York vezano 136—140, New York ček 136—139, Pariz 1025—1035, Praga 194—197, Švica 2200—2275, Dunaj 23.75—24.30, Bukarešta 0—203. — Valute: dolarji 137—138.50, avstr. krone 24—25.50, carski rublji 65—75, napoleonondor 470—474, nemške marke 240—248, rum. lei 202—204, ital. lire 515—520, bolg. levi 165—0, angl. funti 0—535, češkoslovaške krone 175—185.

LDU Curih, dne 27. jan. (ČTU) Berlin 11.40, Holandija 211.25, Newyork 628.50, London 24.18, Pariz 45.30, Milan 23.10, Bruselj 47.50, Kodnjan 126, Stockholm 138, Kristijanija 120, Madrid 86.25, Buenos Aires 225, Praga 9, Varšava 0.80, Zagreb 4.50, Budimpešta 1.40, Bukarešta 9.20, Dunaj 1.95, avstr. žigosane krone 1.30.

LDU Dunaj, 27. jan. (ČTU) Devize. Zagreb 418—422, Belgrad 1680—1700, Berlin 1058—1064, Budimpešta 117.75—119.75, Bukarešta 850—860, London 2257.50 do 2277.50, Milan-Trst 2190—2210, Pariz 4250 do 4290, Praga 805—811, Sofija 755—765, Varšava 78.75—80.75, Curih 9325—9375, Newyork 587—591, Amsterdam 19.750 do 19.850. Valute. Novi jugoslav. dinarji 1677 do 1697, francoski franki 4230—4270, švicarski franki 9325—9375, češkoslovaške krone 807.25—813.25, mažarske krone 119 do 121, rumunski lei 835—845, bolgarski levi 750—760, italijanske lire 2190—2210, nemške marke 1056.50—1062.50, poljske marke 81.50—83.50, angleški funti 2240 do 2260, carski rublji 312—318, ameriški dolarji 583—587.

Razne prireditve in objave.

Podporno društvo trgovskih in podjetniških uslužbencev vabi na plesni venček, ki ga priredi dne 1. svečana 1921 v prostorih hotela Triglav, Kolodvorska ulica. Svira orkester

Zveze jugosl. železničarjev. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina 10 K za osebo. (K)

Lovski ples se vrši na Svečnico, dne 2. februarja v vseh prostorih Narodnega doma. Ples bo posebnost prve vrste. Igralo bo več godb v izredno učinkovito in bogato lovsko opremljenih dvoranah. Vstopnina samo 40 K, za zaprižene čuvaje 20 K. Ker se vrši na Svečnico popoldne občni zbor Slovenskega lovskega društva, imajo vsi člani polovično vožnjo po celi Sloveniji. Vozne listke naj si vsi obdržijo, ker veljajo za vožnjo nazaj. Člani z dežele naj se vdeležijo v posebno velikem številu in če le mogoče v narodnih nošah.

D' Annunzio nad Ljubljano. Včeraj v opoldanskih urah se je pokazal aeroplan nad Ljubljano. Drzni avijatik se je spuščal nizko nad hišami in obmetaval razburjeno občinstvo z letaki. Vse se je gnetlo, da vjame letake, ki so padali kot listje po ulicah in na katerih je bila sledeča vsebina: II. Umetniška noč v Nar. domu 31. januarja v ponedeljek. V izloži trgovine Maček na Aleksandrovi cesti so razstavili osnutki notranjosti Narodnega doma te noči, ki jih je izdelal ing. Kregar. Predprodaja vstopnic v bivši Sešarkovi trafiki v Sečenburgovi ulici in v pisarni Udruženja gled. igralcev v dramskem gledališču.

Gospodarstvo.

Fr. Zaren:

Vinske cene.

Naše gospodarstvo v Sloveniji, ki je zaenkrat še v pretežni večini poljedelskega značaja, gre težkim časom nasproti. Na eni strani naša mala posestva, raztresena po gričih s svojo skromno produkcijo, nikakor ne bodo mogla konkurirati z velikimi posestvi v središču naše države, doli na rodovitni ravnini, kjer se stekajo Donava, Sava, Drina, Morava in Tisa, tam, kjer so dani predpogoji za velikopotezno delo s stroji in z velikim kapitalom in za izvoz. Na drugi strani bo pa odtegnila industrija, ki se bo razvila na podlagi naših vodnih sil in domačega premoga in radi visoke izobrazbe slovenskega plemena, velik del delavskih sil poljedelstvu, tako da bo pomanjkanje delavcev na deželi kmalu še veliko hujše kakor je že danes.

Najbolj občutljiv del našega gospodarstva je pa nedvomno vinogradništvo. To bo občutilo težke čase prvo. Zanj postane prosta konkurenca v vinski kupčiji lahko katastrofalna. Nas časopis se je že bavil s tem problemom, ki ni samo gospodarski, temveč je tudi socialnega značaja.

Za danes hočemo preiskati, kolikšni so produktivni stroški našega vina in katera je danes lista cena, izpod katere vino ne more pasti, ako se naj vinoreja sploh še izplača. Kdor upošteva, da so se prodajala naša vina pred vojsko od 10 do 24 krajcarjev liter, danes pa od 15 do 25 kron, bo gotovo očital našim vinogradnikom, da zahtevajo pretirane cene in da so sami krivi, ako ne morejo prenesti konkurence z bančanoni. Ali ima prav?

Pri naslednjem računu se oziramo na prilike v Krškem okraju, ki odgovarjajo bistveno prilikom po drugod na Dolenjskem in Stajerskem. Stroški obdelovanja so bili v preteklem letu sledeči:

Kolje, ki trpi 5 let, je stalo 2 kroni komad; torej letni izdelek pri trti 0.40 K. Koljač stane dnevno 50 kron in nakoli 250 trt. Strošek pri trti 0.20 K. Pri rezatvi obdelava rezač, ki stane ravnotoliko, 200 trt na dan; tako da stane trta 0.25 K. Koplje se trikrat. Ako računamo za kopača 200 trt na dan, stane kop pri trti 0.75 K. Galice, ki je stala 30 K za kg, je treba na 100 l vode 2 kg in a p n 3 kg po 2 K. S to raztopino se poskropi 200 trt. Skropi se še trikrat. Tako da pride na trto 0.99 K. Skropljenje samo pa stane, ako vzamemo 300 trt na delavca in dan, 0.48 K pri trti. Ravno toliko stane trikratno privezovanje trte h kolu: 0.48 K. Gnoja se porabi 25 voz na oral letno. Ako računamo za voz gnoja 100 K in da pride na oral 3344 trt potem stane gnojenje vsake trte letno K 0.74. Dovož gnoja in kolja velja letno pri trti 0.38 K.

Obdelovalni stroški za trto so stali potemtakem v lanskem letu K 4.67. Na oralu s 3344 trtami se pa pridela povprečno 10 hl vina; torej rodi trta okrog 0.3 litre vina. Po našem računu bi stal liter vina vinogradnika samega najmanj 14 K. Pri tem pa ni računana saditev vinograda: regulacije, cena za cepljenje, grubanje itd. Upoštevati je treba, da je pridelek silno nestalen, radi mraza, toče, dežja v trgtvi.

Da so mogli vinorejci oddati vino pod lastnimi produktivnimi stroški po 12, 10 ali pa celo po 8 kron je mogoče le, ker so obdelovali z domačo družino, ker so rabili le lastna gnojila in kolje iz svojih leščin.

V splošnem pa moramo reči, da stane obdelovanje v današnjih razmerah okrog 14 do 16 kron liter in da je 16 do 18 kron lista meja, pod katero v zdravih razmerah naše vino ne more pasti, ako se naj obdelovanje poplača.

Prva naloga našega vinogradništva bo, proizvajalne stroške kar najbolj zmanjšati, a

predvsem izkušati, da pridemo do cenene galice. Po vzgledu italijanskih vinorejcev bomo morali začeti pridobivati olje iz grozdnih pešek, kar bi dalo v Jugoslaviji 40.000 do 50.000 centov olja. Najbolj važno pa je, da dvignemo kakovost svojih vin s trgtvijo ob pravem času, s sortiranjem, z umnim kletarstvom ita. Naše vino iz Gadje peči, Drenovčan, Metličan, Bizeljčan, Ljutomerčan itd. morajo postati še bolj znana. Izvesti moramo organizacijo vseh vinogradnikov, dvigniti vinorejske zadrage. Po poslabšanju pa moramo zahtevati od naše vlade, da s pametno gospodarsko in carinsko politiko štiti in podpira najplemenitejši sadež naših gor: naše vino.

g Premog na Spitzbergih, ki so pripadli po mirovni pogodbi Norvegiji, kopljejo tri podjetja. Največje je produciralo leta 1919 80.000 ton premoga. Uporablja 300 delavcev. 1000 čevljev na globoko je zemlja več ali pa manj zamrznjena. Toplota je v premogokopu stalno 4° C pod ničlo. Premog je izvrsten in ima 8000 kalorij. Koplje se zraven obale, tako da ga nalagajo naravnost na ladje. 6 mesecev imajo gori zimsko noč in samo 3—4 mesece ni ledu.

g Značilen pojav. Lastniki srednjemškimi varenhauzov in večjih trgovskih podjetij so se združili pod firmo »Grossverkaufsverband Mitteldeutschlands«, s sedežem v Hannoveru. Kakor slišimo, nameravajo isto naši trgovci v zasednem ozemlju, ki bi prevzeli izvoz in uvoz med Italijo in našo državo.

g Masne dividende belgijskih bank. Banque nationale de Belgique je izplačala za leto 1920 180, Société Générale pa 225 frankov dividende.

g Ribarski zakon. Te dni se je mudila v Ljubljani komisija, poslana od Ministrstva Poljoprivrede in Voda iz Belgrade, da prouči ribarske odnose v Sloveniji in nabere material za enotni državni okvirni ribarski zakon. V komisiji so se nahajali referent ribarstva v Ministerstvu Poljoprivrede vseučiliški profesor Mihajlo Petrovič, profesor zagrebske biološke centrale dr. E. Rössler in inšpektor Ministrstva Poljoprivrede Marko Mojsilović. Zgleda se, da pri Poverjeništvu za kmetijstvo in pri Poverjeništvu za kmetijstvo in pri Kmetijski družbi, ki začasno vodi posle bivšega ribarskega odbora. Tu se je vršila daljša konferenca, h kateri se je pritegnil tudi rib. konzulent kmetijskega poverjeništv, za slovensko ribarstvo velezaslužni prof. I. Franke.

g Upravni svet Obrtne banke v Ljubljani je v svoji seji dne 15. januarja t. l. sklenil predlagati na izvanrednem obnem zboru, ki

bo 12. februarja ob pol 11. dopoldne v dvorani mestnega magistrata ljubljanskega, zvišanje delniške glavnice od K 2.000.000 na K 5.000.000. P. n. delničarji naj se tega izrednega obnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Psihrom. temperatura v C	Nabo, vetrov	Pavčina v mm
27. 1. 21 h	731.2	1.5	1	obl. s. z.	—
28. 1. 7 h	732.9	— 1.6	—	jasno s.	—
28. 1. 14 h	740.8	4.2	1.5	jasno j. v.	—

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI.

Za postni čas priporočamo cerkvenim zborom sledeče skladbe:

Foerster Anton, 12 cerkvenih pesmi za mešani ali dvoglasni zbor z orgljami. Part. 10 K.

Premrl St. Slava sv. Križu, postne pesmi za mešani zbor. Part. 6 K.

Sattner p. Hugolin. Postne pesmi za mešani zbor, glasovi po 3 K (partitura razprodana).

Kimovec dr. Fr. Rihar renatus, Slov. pesmi za mešani zbor, part. 14 K, glasovi po 3 K. Obsega poleg raznih drugih napevov tudi več postnih in 1 križev pot.

Sicherl Jos. Postne in misijske pesmi za mešani in moški zbor. Glasovi po 4 K (partitura razprodana).

Premrl St. Cerkvena pesmarica za mladino. Zbirka eno- ozir. dvoglasnih napevov z orgljami. Part. 18 K. Glasovi za mladino po 6 K, glasovi za ljudske šole po 3 K.

Foerster Anton, cantica sacra III. del za moški zbor, 20 K.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh vam je Fellerjev Elza fluid! 6 dvojnati ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej. Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 9 K.

Slaba hrana vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsa trg št. 134, Hrvatska.

Resna ženitna ponudba! Inteligentni 40 letni samec mesar s lastnim obrtoliščem in posestvom se želi seznaniti v svrhu ženitve z gospodično 26—28 let staro, nekoliko naobrazena, značajno, z neomadeževano preteklostjo; gospodično trgovsko ali v obrti naobrazena imajo prednost. Le resne ponudbe se vpošte vajo pod »čas je zlatoc« 290. na upravnisti tega lista do 2. maja 1921.

Resna ženitna ponudba! Mladenič, star 25 let, lepega vedenja, izobražen v vseh panogah kmetijstva, s primerno doto, želi znanja v svrhu ženitve z gospodično slične starosti in izobrazbe. Priženi se tudi na posestvo. Ponudbe na upravo pod št. 201. Za tajnost se jamči.

33 kg žime se zvite se poceni prodaja. Naslov se izve pri upravi »Slovenec« pod št. 333.

Sivilija (za perilo) se sprejme v trajno dežo. Naslov se izve v upravnisti pod št. 314.

Ženitna ponudba.

Radi pomankanja primerne znanja bi si želel premožen prieten samcem tem potom se spoznati z izobraženo gospo ali vdovo od 30 do 40 let iz dobre krščanske hiše imajočo lastno večje posestvo ali kako primerno podjetje. — Cenj. ponudbe s sliko se blagovoli nasloviti pod »Pomladi« do dne 15. februarja na upravo tega lista. Za tajnost se jamči.

Dobro kuharico po mogočnosti vdo- v srednjih let isče katoliški župnik v okolici Vukovca (Srem). Ponudbe na anonončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana.

Kuharica pridna in poštena se sprejme takoj; ravno tam služkinja za vsa hišna dela proti dobri plači. — Naslov se izve v upravi Slovenca pod št. 274.

Išče se bolj priletna kuharica ki bi poštena in pametna znala urejevati vrt in sploh voditi gospodinjstvo in se razume tudi na živinorejko k družini 2 oseb in dekle. Ako je pripravna, ostane lahko do smrti. Plača po dogovoru. Nastopi se lahko takoj. Naslov pove iz prijateljstva uprava tega lista pod št. 286.

Zagor za navadni jarmenik (gater) za rezanje tavole, neoznjen, se sprejme. Nastop takoj. Jernej Pogorelec, Struge, p. Videm-Dobrepolje. 306

Iščem gostilno ali trgovino v kateri bi mogel z inventarjem, na prometnem kraju v Sloveniji. Prevzamem tudi malo ozalogo. Ponudbe pod »Koroški begunec« 150a pošto ležeče Radovljica. 317

Psica jazbecarka, čistokrvna, pri- blizno eno leto stara, prednost ima črna dlaka, se takoj kupi na deželo. Ponudbo in ceno čim prej na upravo t. l. naznaniti pod šifro »Jazbecarka« 299

Išče se izurjen strojni ključavničar

(mašinski bravar) z daljšo prakso v večjih delavnicah ali strojnih tvornicah. Ponudbe naj se pošljejo na ravnateljstvo tvornice Lukavac, Bosna.

20 HP motor

na sesalni plin (Saugasmotor) z novim generatorjem za 77.000.— prodam takoj. Obrat 3krat ceneje kot lokomobila, ca. 140 K dnevno. Najcenejši obrat. Amelin, Zrinjskega cesta 6. (Pismena vprašanja.)

ZAHVALA.

Za vse dokaze blagodejnega sočutja ob smrti mojega nepozabnega

Franca Možina

zlasti pa za mnogoštevilno spremstvo mojega ljubega soproga na njegovi zadnji zemeljski poti, srčna hvala. Osebito se zahvaljujem policijskemu ravnatelju ter vsem njegovim stanovskim tovarišem za častno udeležbo, nadalje častitim sestram iz Marjanišča, ter vsem ostalim, tihočera hvala.

V Ljubljani, 28. januarja 1921.

Marija Možina
soproga.

Prodaja se par gozdarskih konj, na željo tudi z opremo in vozom, dalje moor na bencin za 6 HP, malo rabljen, več vagonov bukovega rezačnega lesa, tavole, isetonov, plohov in drv. Jernej Pogorelec, Struge, p. Videm-Dobrepolje. 307

Prodajam 2 zelo dobra fotografirna aparata, lepo novo ozadje, in več fotografirnih priprav, 2 dalnogloba, en glasovir, eno violino, en harmonij. Jan. Šuštar, Spitalič — Motnik fotograf. 147

Prodaja se radi opustitve čebelarstva razno čebelarsko orodje, njev, kranjčev Gerstung in Kundschaft. Cena po dogovoru. Poizve se v trgovini, Dunajska cesta 10, Ljubljana.

»ZBIRAJTE ZA SKLAD SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE!«

NAZNANILO.

V sredo dne 2. februarja otvorim tik jubilejnega (Zmajevu) mostu

Novo mesarsko stojnico.

Dobivalo se bo vsak dan sveže telečje in prašičevo meso kakor tudi slanina najboljših pit-nih prašičev. Za obilni obisk se priporoča z velespoštovanjem Josip Ocvirk, mesar in gostilničar.

Polje-
deljski
stroji

Mlatilnice

za ročni in vrtilni pogon, vrtilna, čistilnice, trijerje, slamo- reznice za pogon z roko in silo sadne in v nske stiskalnice, sadne mline, brzoparilnice, stiskalnice za seno in drugo ima vedno v veliki izbiri lastnica po umriem soprogu

Franco Hitti,
Ljubljana, Sv. Martina cesta štev. 2.

Edina zaloga

poljedelskih
strojev

iz tvornice:
Umrat & Komp.

Naprodaj so starinske mobilje

vložene med njimi tabernakelska omara. — Sv. Jakoba nabrežje št. 33. Obenem naznanja, da kupuje in prodaja starino.

J. ZORKO.

Prvovrstne

Pfaff šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle olje, itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam stali ob strani v bolezni in smrti našega nepozabnega soproga in očeta, gospoda

LUKE SVETCA

vsem, ki so predragega rajnega spremili k večnemu počitku, darovalcem vencev in cvečja, vsem, ki so nam izrazili ustmeno svoje sožalje, izrekamo tem potom svojo srčno zahvalo.

Posebej se zahvaljujemo duševnemu tolažniku, domačemu g. župniku Kralju, g. zdravniku dr. Premrov-u za lajšanje telesne slaboosti v bolezni, Sokolskemu društvu Litija-Smartno za častno stražo ob mrtvaškem odru, č. g. monsignoru Tomu Zupanu in asistenci č. gg. prof. dr. Brezniku in domačim duhovnikom za pogrebno opravilo, pevskim zborom Glasbene Matice, litijske »Lipe« in smartnškega »Zvona« za v srce segajoče žalostinke, g. notarju A. Hudoverniku in g. poverjeniku dr. Vi. Ravniharju za poslovilna govora v imenu Civil-Metodove družbe, Notarske zbornice, Slovenske Matice, Glasbene Matice, Sokolstva, Jugost, demokr. stranke in celega naroda slovenskega; za častno spremstvo pokojniku na zadnji poti, korporacijam in zastopnikom: Notarske zbornice, Slov. Matice, vodstva Družbe sv. Cirila in Metoda, osrednje Ljubljanske podružnice C. M., podružnice St. Jakobsko-Trnovske, St. Peterske, Litijske; predsedništva Jugoslav. Sokolskega Saveza, Ljublj. Sokola, Sokola I. in II., Sokola Litija-Smartno, Zagorje, Trbovlje; gasilnih društev Litija in Smartno, občinskih odborov Litije, Smartnega, Zagorja; civilnega in vojaškega uradništva; vsem, ki so od blizu in daleč prihiteli, da se udeležijo pogreba, ki nam je s svojo voličastnostjo kot dokaz velike priljubljenosti pokojnika lajšal britko žalost ob nenadomestljivi izgubi; končno vsem, ki so se na katerikoli način spomnili smrti blagopojnika.

V Litiji, dne 23. januarja 1921.

Za. ujoči ostali.

P. t.

Vljudo, sporočamo, da smo na novo uredili od leta 1878, obstoječo trgovino
s specerijskim in mešanim blagom v Sp. Šiški.

V prepričanju, da si pridobimo s solidnimi cenami in dobro postrežbo isto
prikljubljenost pri odjemalcih, kakor smo je uživali pred vojno, se priporočamo
z odli. spoštovanjem

tvrdka JANEZ ZORMAN
Ljubljana - Sp. Šiška 91.

UZAJEMNA POSOJILNICA V LJUBLJANI

preje Vzajemno podporno društvo v Ljubljani
Kongresni trg št. 19. obrestale Poleg nunske cerkve

hranilne vloge po 4%

vloge v tek. računu po 3 1/2 %

Rentni in invalidni davek plača posojilnica sama.

Vrednost vlog je zajamčena v popolnoma varnih posojilih in drugih dobrih
naložbah, poleg tega jamči za vloge lastno premoženje zadruge v
znesku 600.000 K ter člani z jamstveno glavico z 3.000.000 K

posojila na osebni kredit, proti vključbi na posestva, na vrednostne papirje,
menice in proti zasnabi na službene prejemke i. t. d.

Prodaja srečke

državne razredne loterije.

Pojasnila in prospekti brezplačno!

Tovarniška založa gamaš

po konkurenčni ceni par po 170 do 330 K, engross primerno ceneje nudi tvrdka

ANDREJ SEVER

trgovina raznega usnja v Ljubljani, Prešernova
ulica št. 9. (Restavracija Perles).

Domača tvrdka.

Solidne cene.

Velika izbira izgotovljenih oblek vseh vrst za gospode, dame in otroke. — Založa vsakovrstnega blaga za moške obleke, površnike in suknje, dalje vata za krojače v kosih in na metre.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9.

Najnovejši kroji. Točna postrežba.

Prodaja imanja u Beogradu.

Državna Klasna Lutrija prodaja svoje nepokretno imanje u Beogradu od
oko 3800 m. Interesenti mogu podneti svoje ponude (u zatvorenoj kovrti) Klasnoj
Lutriji do 10. marta ov. god.
Bliza obaveštenja mogu se dobiti u Direkciji Lutrije.

Parna žaga Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne
vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

„ORIENT“

družba z o. z. preje
Brata Eberl in Jančar & Co
Ljubljana, Miklošičeva c. 4.
nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev,
lakov in steklarskega kleja. Velika
založa kemičnih in rudniških barv,
barv za umetnike, raznovrstnih čopičev,
vseh potrebščin za slikarje in
pleskarje.

Priporoča se tvrdka

Jos. Petelinc, Ljubljana

Sv. Petra nasip 7.

Tovarniška živalnih strojev v vseh opre-
mah za do-
mačo rabo, za krojače,
original Cylinder Singerjeve velike in male za čevljarje, posamezne dele
za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo,

ZASTOPSTVA

vsakovrstne stroje prevzema trgovska
agentura v Ljubljani. Ponudbe na anon-
čno ekspedicijo Al. Mateič, Ljubljana

Voščene sveče

zvitke, kadilo, sveče za hišno rabo
priporoča svečar J. KOPAC, Ljub-
ljana, Gosposvetska cesta 90.

DAME, GOSPODJE!
Ako želite biti elegantno oble-
ženi, naročite si pri meni
Union Tailor of America
JOSIP GREGORIN,
Ljubljana, Trnovska ulica št. 19.

KLAVIRJI NA OBROKE
harmoniji, violine in vse glasbene po-
trebščine. Strune na debelo in drobno

Alfonz Braznik,
bivši učitelj Glasbene Matice,
Kongresni trg št. 15. Ljubljana.

KLEPARJI!

Vse kleparske stroje in orodja
ima vedno v zalogi zastopnik
tvrdke Erdmann Kircheis, Aus.
Ing. Karlo Okret c i drag Za-
greb Ratzova ul. 25. Strugal-
nice, vrtni stroji, brusnice,
tračna žaga, stroji za obliča-
nje (Abrihter) itd. 31

Klobuke in slamuice

vseh vrst, od preprostih do najfinjših
nudi vedno tovarna klobukov in slamnikov
Franc Cerar v Stobu
pošta in železniška postaja Domžale pri Ljubljani.
V popravila prevzema tudi vsa tozadevna
dela ter preoblikuje po najnovejši modi.
V Ljubljani prevzema vsa naročila in mo-
derniziranje tvrdke Kovačević i Tršan
v Prešernovi ulici št. 6, kjer se spre-
jema v sredo in soboto.

Ogase za
„NEUE FREIE PRESSE“
prevzemajo vsi anončni zavodi
in generalno zastopstvo za Ju-
goslavijo Blocknerjev anončni
zavod, Zagreb, Turjevska ul. 31.
Telefon 21-65.

Arhitekt in mestni stavbenik VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska c. 10
Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno
l. 1850 se priporoča za zgradbe vseh
vrst ter izvršuje načrte in proračune.

SALAMA

I. vrste

Novo blago

pevske godne

dobiva se povsod

Prva hrvaška tvornica salam,
sušenega mesa in masti

M. GAVRILOVIC

SINOVI D. D.

Petrinja.

Štiri milijone kron

zadene v najbolj srečnem slučaju
igralec državne razredne loterije.

Novo žrebanje se vrši že 7. in 8. februarja t. l.
Kdor v 1. razredu ni zadel, mora zamenjati
srečko 1. razreda za novo srečko 2. razreda
vsaj do 2. febr. Nova srečka stane kolikor
stara: cela 192 K, polovica 96 K, četrt 48 K,
osminka 24 K. Kdor v 1. razredu še ni igral, a
hoče igrati v 2., mora plačati srečko prvega
in drugega razreda, torej dvakratni iznos.

Zadoja prilika! Nekaj srečk ima še na razpolago

Zadružna Gospodarska banka

d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta 38/l.

Zahvalite cenik zasloni in posilnine prosto.

H. Suttner

Ljubljana 3,

Mestni trg 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in sre-
brnine. Lastna protokolirana tovarna
ur v Svici.

Jugoslovansko inženirsko podjetje dr. z o. z. Maribor.

Inženirska pisarna in stavbeno podjetje.

Projektiranje in izvršitev visokih,
betonskih in železobetonskih stavb,
industrijskih in poljedelskih ter
vodnih zgradb, naprav za vodne
sile itd. — Presoja in nasvetovanja.

Naslov za brzojave: »Jipe, Maribor.

Telefon 8-24. Brzojavi: Elektra.

Kukovičeva 32.

Dobavlja iz skladišča:

armature, žarnice, električni inštalacijski material,
motorje, aparate, material za lahki tok kot bati-
rije, zvonce, telefone itd.

Projektira in gradi:

elektrarne in električne naprave vsake velikosti.

Trst Amerika

Angleška parobrodna družba

Cunard-Line

Zastopstvo za Jugoslavijo: Jugoslavenska banka d. d.
v Zagrebu. — Odprava potnikov I. II. in III. razreda
preko TRSTA in CHERBOURG-a v NEW-YORK. Spre-
jema naročila za prostore na parnikih za Grčijo,
Anglijo in Ameriko — ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

Cunard Line, Zagreb, Vrhovčeva ulica št. 15.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in
druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.